

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Διοίκηση και το
Χρηματοοικονομικό Σχεδιασμό για στελέχη του Δημοσίου και
Ιδιωτικού Τομέα**

Executive MBA in Financial Planning

Μεταπτυχιακή Διατριβή

**Η εξέλιξη του εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών
από τον νόμο 4469/2017 στο νόμο 4738/2020 στην Ελλάδα**

Ελένη Μπέκα

Επιβλέπων Καθηγητής: Στέφανος Γιακουμάτος

Διατριβή υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Η παρούσα διατριβή αποτελεί μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στη Διοίκηση και τον Χρηματοοικονομικό Σχεδιασμό για στελέχη του Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα

Καλαμάτα, Μάρτιος 2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Διοίκηση και το
Χρηματοοικονομικό Σχεδιασμό για στελέχη του Δημοσίου και
Ιδιωτικού Τομέα**

Executive MBA in Financial Planning

The logo for the Executive MBA program, featuring a lowercase 'e' in red and 'MBA' in dark blue.

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή

Στέφανος Γιακουμάτος
Καθηγητής, Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής,
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Βασίλης Μπαμπαλός
Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής,
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Σωτήριος Νικολόπουλος
Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής,
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

UNIVERSITY OF PELOPONNESE
DEPARTMENT OF ACCOUNTING & FINANCE

**Postgraduate Master Program in Management and
Financial Planning for executives of the Public and Private Sector**

Executive MBA in Financial Planning

Master Thesis

**The development of the out-of-court debt settlement mechanism
from Law 4469/2017 to Law 4738/2020 in Greece**

Eleni Beka

Supervising Professor: Stefanos Giakoumatos

Thesis submitted to the Department of Accounting & Finance of the University of Peloponnese.
This dissertation is part of the requirements for obtaining the Master's Degree in Management
and Financial Planning for executives of the Public and Private Sector

Kalamata, March 2024

UNIVERSITY OF PELOPONNESE
DEPARTMENT OF ACCOUNTING & FINANCE

**Postgraduate Master Program in Management and Financial
Planning for executives of the Public and Private Sector**

Executive MBA in Financial Planning

Thesis Committee

Stefanos Giakoumatos
Professor, Department of Accounting & Finance,
University of Peloponnese

Vassilis Babalos
Associate Professor, Department of Accounting & Finance,
University of Peloponnese

Sotirios Nikolopoulos
Assistant Professor, Department of Accounting & Finance,
University of Peloponnese

Η Ελένη Μπέκα

δηλώνω υπεύθυνα ότι:

- 1)** Είμαι η κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων της πρωτότυπης αυτής εργασίας και από όσο γνωρίζω η εργασία μου δε συκοφαντεί πρόσωπα, ούτε προσβάλλει τα πνευματικά δικαιώματα τρίτων.

- 2)** Αποδέχομαι ότι το Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής μπορεί, χωρίς να αλλάξει το περιεχόμενο της εργασίας μου, να τη διαθέσει σε ηλεκτρονική μορφή μέσα από τη ψηφιακή Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος, να την αντιγράψει σε οποιοδήποτε μέσο ή/και σε οποιοδήποτε μορφότυπο καθώς και να κρατά περισσότερα από ένα αντίγραφα για λόγους συντήρησης και ασφάλειας.

Στην οικογένειά μου

***Αυτάρκες είναι μόνο το μάταιον
Κική Δημουλά***

Από το ποίημα ΚΑΡΤΟΥΝ στην
Ποιητική Συλλογή, «Ένός λεπτοῦ μαζί»
1998

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Σε όλη αυτή τη διαδρομή, μέχρι την ολοκλήρωση της παρούσας εργασίας, συναντήθηκα με πολλούς ενδιαφέροντες ανθρώπους που με στήριξαν ο καθένας και η καθεμία με το δικό του και το δικό της τρόπο.

Ευχαριστώ το θερμό και δημιουργικό κλίμα του Πανεπιστημίου στην Καλαμάτα και τους δοτικούς μου καθηγητές, οι οποίοι με την όρεξη και τη σοφία τους με καθοδήγησαν σε όλα τα βήματα στις μεταπτυχιακές αυτές σπουδές μου.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ στην Ξένια Κουλένκοβα και στον Μιχάλη Καραμπίλα, που στέκονται συνοδοιπόροι στο έργο που έχουμε αναλάβει στην Επιχειρησιακή Μονάδα Είσπραξης, για τη διεκπεραίωση των υποθέσεων του εξωδικαστικού, όλα αυτά τα χρόνια.

Η Νάνσυ Γεωργίου και η Στέλλα Πίνη ήταν εκεί για εμένα και τις ευχαριστώ θερμά.

Δεν θα μπορούσα φυσικά να παραλείψω τη συγκλονιστική ομάδα συμφοιτητών και συμφοιτητριών μου, την «Ομαδάρα» μας, όπου με αγάπη και φροντίδα στηρίζαμε ο ένας τον άλλο και η μια την άλλη!

Πίνακας Περιεχομένων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ-----	VIII
ABSTRACT -----	IX
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ-----	X
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ -----	XI
ΕΙΣΑΓΩΓΗ -----	1
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: πριν τον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών στην Ελλάδα -----	3
Κεφάλαιο 1: Το καθεστώς αφερεγγυότητας στην Ελλάδα και οι τρόποι αντιμετώπισής τους έως τον νόμο 4469/2017 (αναφορά στις διαδικασίες εξυγίανσης των άρθρ.99 επ. του Πτωχευτικού Κώδικα και του νόμου 4307/2014 ως πρώτη προσπάθεια εξωδικαστικής ρύθμισης) -----	3
Κεφάλαιο 2: Οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες για την ανάγκη ενός μακροπρόθεσμου μηχανισμού ρύθμισης των οφειλών προς το δημόσιο και τους χρηματοπιστωτικούς φορείς -----	5
Κεφάλαιο 3: Ο ρόλος της Γενικής Γραμματείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα & Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (πρώην Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους - ΕΓΔΙΧ) -----	7
Κεφάλαιο 4: Οι θεσμικοί πιστωτές και ο ρόλος τους στη διαδικασία-----	11
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ο πρώτος Εξωδικαστικός Μηχανισμός Ρύθμισης Οφειλών – Out of court workout (OCW) -----	12
Κεφάλαιο 5. Ο νόμος 4469/2017 (άρθρα 1-17) και η διαχείριση των οφειλών	12
Κεφάλαιο 6. Το πεδίο εφαρμογής του ν.4469/2017 -----	15
Κεφάλαιο 7: Οι συντονιστές της διαδικασίας και οι θεσμικοί πιστωτές -----	19
7.1 Οι συντονιστές του εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών του ν.4469/2017 -----	19
7.2 Οι θεσμικοί πιστωτές του ν.4469/2017 -----	21
Κεφάλαιο 8: Οι λοιποί πιστωτές των οφειλετών -----	24
Κεφάλαιο 9: Η λειτουργία της ηλεκτρονικής πλατφόρμας της ΕΓΔΙΧ -----	26
Κεφάλαιο 10: Τα κριτήρια επιλεξιμότητας -----	28
Κεφάλαιο 11: Η διαδικασία της διαπραγμάτευσης και η ικανότητα αποπληρωμής -----	31

Κεφάλαιο 12: Η δυνατότητα συνεργασίας των χρηματοδοτικών φορέων μεταξύ τους -----	35
Κεφάλαιο 14: Η σύμβαση αναδιάρθρωσης των οφειλών (διαμόρφωση, υποβολή, ισχύς, δικαστική επικύρωση) -----	38
14.1: Η διαμόρφωση της σύμβασης αναδιάρθρωσης των οφειλών και η ισχύς της -----	38
14.2: Η υποβολή προς δικαστική επικύρωση της σύμβασης αναδιάρθρωσης των οφειλών -----	40
Κεφάλαιο 15: Οι έννομες συνέπειες για τον οφειλέτη και τους πιστωτές -----	41
Κεφάλαιο 16: Τα προβλήματα του νόμου 4469/2017 -----	43
Κεφάλαιο 17: Τα στατιστικά του νόμου 4469/2017 -----	44
Κεφάλαιο 18: Η αλλαγή του πτωχευτικού κώδικα που οδήγησε στο τέλος του νόμου 4469/2017 για τον εξωδικαστικό (6.7.2022) -----	46
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: Ο εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών του νόμου 4738/2020 και συγκριτικά με τον ν.4469/17 -----	48
Κεφάλαιο 19: Ο νόμος 4738/2022 (άρ.5 έως 30) και η διαχείριση οφειλών στον νέο Εξωδικαστικό -----	48
Κεφάλαιο 20: Οι θεσμικοί πιστωτές και οι χρηματοπιστωτικοί φορείς στο ν.4738/20 -----	50
Κεφάλαιο 21: Το πεδίο εφαρμογής -----	52
Κεφάλαιο 22: Η νέα πλατφόρμα ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων -----	55
Κεφάλαιο 23: Η αξία των κινητών και ακινήτων και οι βασικές διαφορές του υπολογιστικού εργαλείου με την αυτοματοποιημένη αντιπρόταση πιστωτών -----	57
Κεφάλαιο 24: Υπογραφή και μορφές σύμβασης αναδιάρθρωσης -----	59
Κεφάλαιο 25: Συμμετοχή του Δημοσίου και των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης και οι κανόνες και περιορισμοί στις συμβάσεις αναδιάρθρωσης οφειλών με το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης -----	61
Κεφάλαιο 26: Οι έννομες συνέπειες για τον οφειλέτη και τους πιστωτές -----	63
Κεφάλαιο 27: Τα προβλήματα του νόμου -----	64
Κεφάλαιο 28: Τα στατιστικά του νόμου -----	65
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ -----	66

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η συγκριτική διερεύνηση του Εξωδικαστικού Μηχανισμού Ρύθμισης των Οφειλών, όπως νομοθετήθηκε με τους νόμους 4469/2017 και 4738/2020, καθώς αποτέλεσε τα τελευταία χρόνια σημείο αναφοράς και πεδίο συζήτησης για τη αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων, την οικονομική ανάκαμψη των φυσικών προσώπων και την αποφυγή της πτώχευσης.

Μέσω της μελέτης των άρθρων των δύο βασικών νομοθετημάτων, γίνεται μια προσπάθεια για να αποτυπωθεί η αναγκαιότητα, η διαδικασία και τα προβλήματα κατά την ρύθμιση των οφειλών των επιχειρήσεων και των φυσικών προσώπων.

Στόχος είναι η διερεύνηση της δυνατότητας να αποτελέσει ο εξωδικαστικός την αυτοματοποιημένη και συστηματοποιημένη πρόταση του κράτους για την υποστήριξη του επιχειρείν, της βιωσιμότητας και της υποστήριξης των ευάλωτων.

Το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, μέσω της Γενικής Γραμματείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (πρώην ΕΓΔΙΧ) και η διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και τη μείωση του ιδιωτικού χρέους, έβαλε όλες του τις δυνάμεις για να φέρει έναν απλό, αυτόματο και ηλεκτρονικό τρόπο στη ρύθμιση των οφειλών τόσο προς το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης όσο και προς τις Τράπεζες για τη μείωση των «κόκκινων» δανείων, ώστε να υπάρξει μια ουσιαστική και βιώσιμη λύση που θα είναι προς όφελος ολόκληρης της κοινωνίας.

Τα βασικά πορίσματα της παρούσας μελέτης καταδεικνύουν ότι τα προβλήματα, οι αβλεψίες ή οι αγκυλώσεις του πρώτου εξωδικαστικού έγιναν «μάθημα» για την ανάπτυξη του δεύτερου εξωδικαστικού μηχανισμού, ο οποίος μετά τις αλλαγές στην πτωχευτική ικανότητα, αφορά περισσότερους οφειλέτες και όπως φαίνεται από τα δημοσιευμένα στατιστικά, έχει μεγαλύτερη απήχηση και ήδη έχει μεγαλύτερη επιτυχία στη ρύθμιση των οφειλών.

Λέξεις κλειδιά: εξωδικαστικός, ρύθμιση οφειλών, ληξιπρόθεσμα χρέη, βιωσιμότητα, αφερεγγυότητα

ABSTRACT

The purpose of this paper is the comparative investigation of the out of court workout mechanism, as legislated by laws 4469/2017 and 4738/2020, as it has been in recent years a point of reference and a field of discussion for the restructuring of businesses and the avoidance of bankruptcy, concerning legal entities and natural persons.

This study is an attempt to recognize the necessity through the procedure of the mechanism and the problems that businesses and natural persons faced to achieve a debt settlement.

The aim of this paper is to explore the ability of the out-of-court workout of being an automated and systematized proposal of the state to support business and their sustainability on one hand and to support of the vulnerable natural persons on the other.

The Ministry of National Economy and Finance, through the General Secretariat of the Financial Sector and Private Debt Management -which recently has expanded its competences to strengthen entrepreneurship and reduce private debt- put all its efforts into bringing a simple, automatic and electronic way to further strengthen the procedures of the OCW, with solutions that included more interoperability and automation to the benefit of all stakeholders solution that benefits the society alongside with the economy.

The main findings of the present study demonstrate that the problems, oversights or loopholes of the first out of court workout, became a valuable "lesson" for the development of the second ocw, which now concerns more debtors due to the expansion of the bankruptcy capacity, and, as can be seen from the published statistics, has a greater impact and is already more successful.

Keywords: out of court workout, debt settlement, overdue debts, viability, insolvency

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Κατηγορίες Οφειλετών στον Ν.4469/2017.....	44
Πίνακας 2: Πλήθος αιτήσεων ανά κατηγορία οφειλετών.....	45

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΑΔΕ	Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων
ΑΚ	Αστικός Κώδικας
Γ.Γ.Π.Σ. και Δ.Υ.ΥΠ.ΟΙΚ.	Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Διοικητικής Υποστήριξης του Υπουργείου Οικονομικών
ΓΓΧΤ&ΔΙΧ	Γενική Γραμματεία Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (πρώην ΕΓΔΙΧ)
ΓΕΜΗ	Γενικό Εμπορικό Μητρώο
ΓΔΦΔ	Γενική Διεύθυνση Φορολογικών Διαδικασιών (ΑΑΔΕ)
ΕΑΑΔΠ	Εταιρίες Απόκτησης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις
ΕΓΔΙΧ	Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους
ΕΔΑΔΠ	Εταιρίες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις
ΕΛΤΕ	Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων
ΕΜΕΙΣ	Επιχειρησιακή Μονάδα Είσπραξης (ΑΑΔΕ)
ΕΝΦΙΑ	Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων
ΕΦΚΑ	Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης
e-ΕΦΚΑ	Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης
ΚΔΤ	Κώδικας Δεοντολογίας Τραπεζών
ΚΕΑΟ	Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών
ΚΕΔΕ	Κώδικας Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων
ΚΠΑ	Καθαρή Παρούσα Αξία
ΚΦΔ	Κώδικας Φορολογικών Διαδικασιών
ΚΦΕ	Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος

ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΚΥΣΔΙΧ	Κυβερνητικό Συμβούλιο Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους
ΜΔΑΧΟ	Μέγιστη Δυνατότητα Αποπληρωμής Χρέους Οφειλέτη
ΜΕΔ	Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΟΑΕ	Οργανισμός Οικονομικής Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων
ΟΕΕ	Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας
ΟΣΕΚΑ	Οργανισμοί Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες
ΟΤΑ	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΠτΚ	Πτωχευτικός Κώδικας
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης
ΦΚΑ	Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης
EBITDA	Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization
IAPR	Independent Authority for Public Revenue
OCW	Out-of-Court Workout

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο νόμος 4469/2017¹ «Εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών επιχειρήσεων και άλλες διατάξεις» στοχεύει στην οργανωμένη, συστηματοποιημένη και με τη χρήση ηλεκτρονικών εργαλείων ρύθμιση των οφειλών των επιχειρήσεων, ελεύθερων επαγγελματιών και αγροτών.

Ο εξωδικαστικός μηχανισμός, αποτελεί -ήδη από το 2018- για τον Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος², ένα από τα βασικά διαθέσιμα εργαλεία για την εξυγίανση του ιδιωτικού χρέους και τη μείωση του αποθέματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ), το οποίο υψηλό αυτό απόθεμα -που την εποχή εκείνη βρίσκεται ακόμη στα πιστωτικά ιδρύματα- αποτελεί πρόκληση που έχει αναδείξει η μακροχρόνια οικονομική κρίση.

Με την ολοκλήρωση του μετασχηματισμού των πιστωτικών ιδρυμάτων επήλθε η μεταβίβαση χαρτοφυλακίων μη εξυπηρετούμενων δανείων στις Εταιρίες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις (ΕΔΑΔΠ), και σύμφωνα με την από Δεκεμβρίου 2021 Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας³ της Τράπεζας της Ελλάδος οι ΕΔΑΔΠ παροτρύνονται σθεναρά να αξιοποιήσουν τον νέο εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών του νόμου 4738/2020⁴ «Ρύθμιση οφειλών και παροχή δεύτερης ευκαιρίας και άλλες διατάξεις», προκειμένου να συμβάλουν ενεργά στην αντιμετώπιση του προβλήματος των κόκκινων δανείων.

Στην παρούσα εργασία γίνεται αναφορά των συνθηκών που επέβαλαν την εφαρμογή ενός εξωδικαστικού μηχανισμού για τη ρύθμιση των οφειλών των επιχειρήσεων, των θεσμικών πιστωτών στη διαδικασία και τον ρόλο της πρώην Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους, νυν Γενικής Γραμματείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους.

Στη συνέχεια καταβάλλεται μια προσπάθεια απεικόνισης του εξωδικαστικού αυτού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών, αρχικά του νόμου 4469/2017 και στη συνέχεια και συγκριτικά με τον

---

¹ ΦΕΚ 62/Α/3.7.2017

² Ομιλία του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννη Στουρνάρα στο Ελληνοϊσραηλινό Επιμελητήριο Εμπορίου και Τεχνολογίας 12/02/2018 (<https://www.bankofgreece.gr/enimerosi/grafeio-tyroy/anazhthsh-ehmerwsewn/enhmerwseis?announcement=a4808805-f1e5-425f-8111-7a5c7da38ca0>) (τελευταία πρόσβαση 12.1.2024)

³

<https://www.bankofgreece.gr/Publications/%CE%95%CE%9A%CE%98%CE%95%CE%A3%CE%97%CE%A7%CE%A1%CE%97%CE%9C%CE%91%CE%A4%CE%9F%CE%A0%CE%99%CE%A3%CE%A4%CE%A9%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%97%CE%A3%CE%A3%CE%A4%CE%91%CE%98%CE%95%CE%A1%CE%9F%CE%A4%CE%97%CE%A4%CE%91%CE%A3%CE%94%CE%95%CE%9A%CE%95%CE%9C%CE%92%CE%A1%CE%99%CE%9F%CE%A3%2021.pdf> (τελευταία πρόσβαση 12.1.2024)

⁴ ΦΕΚ 207/Α/27.10.2020

ισχύοντα νόμο 4738/2020, όσον αφορά τη διαδικασία, τις προϋποθέσεις υπαγωγής, τα ηλεκτρονικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται, τους πιστωτές και συμμετέχοντες σε αυτόν.

Περαιτέρω στην εργασία, εντοπίζονται τα προβλήματα του κάθε νόμου όσον αφορά στις διαδικασίες, τον τρόπο απεικόνισης και τις επιπτώσεις του.

Τέλος, γίνεται προσπάθεια αποτίμησης των μηχανισμών μέσω παρουσίασης στατιστικών στοιχείων για το πλήθος των αιτήσεων που υποβλήθηκαν, το ύψος των οφειλών που υπήχθησαν και άλλα.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: πριν τον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών στην Ελλάδα

Κεφάλαιο 1: Το καθεστώς αφερεγγυότητας στην Ελλάδα και οι τρόποι αντιμετώπισής τους έως τον νόμο 4469/2017 (αναφορά στις διαδικασίες εξυγίανσης των άρ.99 επ. του Πτωχευτικού Κώδικα και του νόμου 4307/2014 ως πρώτη προσπάθεια εξωδικαστικής ρύθμισης)

Ως αφερεγγυότητα νοείται στη διεθνή και εγχώρια βιβλιογραφία η αδυναμία πληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών και η έλλειψη αξιοπιστίας στην αγορά, η οποία μπορεί και να αποδεικνύεται από δήλωση μίας ή περισσότερων τραπεζών ότι δεν θα συνεχίσουν τη χρηματοδοτική τους στήριξη.⁵

Στην ελληνική νομοθεσία συνηθίζεται ο όρος «πτώχευση», όπου είναι το τελευταίο στάδιο της διαδικασίας εάν δεν βρεθεί άλλη λύση διάσωσης της επιχείρησης ή «προπτωχευτική» διαδικασία ώστε να αποφευχθεί η πτώχευση. Στην ευρωπαϊκή νομοθεσία χρησιμοποιείται ο όρος «insolvency», αντί του αντίστοιχου ελληνικού της πτώχευσης «bankruptcy».

Όλοι οι πιστωτές ενός οφειλέτη έχουν κατά καιρούς προσφέρει δυνατότητα ρύθμισης των οφειλών είτε μέσω της εθνικής νομοθεσίας⁶, είτε μέσω τραπεζικών διακανονισμών, είτε μέσω ιδιωτικών συμφωνιών, ώστε να συνεχίζει τις δραστηριότητές του και να ενισχύεται έτσι ο οικονομικός κύκλος.

Ο Πτωχευτικός Κώδικας στην Ελλάδα τίθεται σε ισχύ με τον νόμο 3588/2007⁷ και τροποποιήθηκε με διάφορους νόμους⁸ ώστε να εστιάσει στην αναδιάρθρωση και διάσωση των

---

⁵ Όπως ενδεικτικά στο αρ.5 του ν.1386/1983 «Οργανισμός Οικονομικής Ανασυγκρότησης των επιχειρήσεων» (ΦΕΚ 107/Α/08.08.1983)

⁶ Όσον αφορά τη δυνατότητα ρύθμισης των χρεών προς το Δημόσιο υπάρχει πληθώρα νομοθετικών διατάξεων. Από την από 23.03.1929 απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου η οποία κυρώθηκε με τον νόμο 4161/1929 «Περί κυρώσεως ν. Διαταγμάτων της αμέσου φορολογίας», (ΦΕΚ Α' 199/14.06.1929), έως και το νόμο 5078/2023 «Αναμόρφωση επαγγελματικής ασφάλισης, εξορθολογισμός ασφαλιστικής νομοθεσίας, συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, σύστημα διορισμού και προσλήψεων των εκπαιδευτικών της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης και λοιπές διατάξεις» (ΦΕΚ 211/Α/20.12.2023) όπου παρατείνονται οι προθεσμίες ρύθμισης οφειλών που προβλέπονται στον νόμο 4646/2019 «Φορολογική μεταρρύθμιση με αναπτυξιακή διάσταση για την Ελλάδα του αύριο» (ΦΕΚ 201/Α/12.12.2019)

⁷ ΦΕΚ 153/Α/16.07.2007

⁸ Ενδεικτικά Νόμοι 4013/2011, 4055/2012, 4072/2012, 4336/2015

εμπόρων, καθώς προηγουμένως η πτώχευση ρυθμιζόταν από τον Εμπορικό Κώδικα⁹ (άρθρα 525-707).

Ο Οργανισμός Οικονομικής Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων (ΟΑΕ) όπως συστάθηκε με τον ομώνυμο νόμο 1386/1983¹⁰, επιδίωξε να λειτουργήσει για το κοινωνικό συμφέρον και κάτω από την εποπτεία του κράτους, και είναι η πρώτη ουσιαστική προσέγγιση με σκοπό τη συμβολή στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της χώρας μέσω της οικονομικής εξυγίανσης των επιχειρήσεων. Στη συνέχεια ο νόμος 1892/1990¹¹ «Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις», προσπαθεί να διασώσει τις προβληματικές και υπερχρεωμένες επιχειρήσεις.

Το πιο οργανωμένο βήμα της ελληνικής πολιτείας για την αποφυγή της αφερεγγυότητας των επιχειρήσεων γίνεται με τα άρθρα 99 και επόμενα του ΠτΚ, εισάγοντας τη διαδικασία της «Συνδιαλλαγής», όπου ο οφειλέτης μέσω της επικύρωσης από το πτωχευτικό δικαστήριο και πριν την οριστική αδυναμία πληρωμών, μπορούσε να ρυθμίσει όλους τους πιστωτές του, συμπεριλαμβανομένου του Δημοσίου, των Ασφαλιστικών ταμείων, των Τραπεζών και των ιδιωτών πιστωτών του.

Με το άρθρο 6 του νόμου 4446/2016¹² αντικαθίστανται τα άρθρα 99 επόμενα του ΠτΚ και καθιερώνεται πλέον ο όρος «εξυγίανση» των επιχειρήσεων προσδίδοντας τη διάσταση διατήρησης μιας υγιούς οικονομικής κατάστασης, η οποία θα ξεπεράσει τον ύφαλο της αφερεγγυότητας και θα ενταχθεί ομαλά στην οικονομική δραστηριότητα της χώρας, διατηρώντας όμως τη δικαστική διαδικασία επικύρωσης της επιτευχθείσας με όλους τους πιστωτές συμφωνίας.

Τελευταία αλλά και μικρής εμβέλειας προσπάθεια έγινε με τον νόμο 4307/2014¹³ με τα άρθρα 68 επ., γνωστού ως νόμος «Δένδια» με την εισαγωγή έκτακτης διαδικασίας ειδικής διαχείρισης, των φυσικών ή νομικών προσώπων με πτωχευτική ικανότητα, για όλες τις οφειλές τους όπως απεικονίζονται στα φορολογικά τους βιβλία, όπου για το παραδεκτό της αίτησης υπαγωγής στην ειδική αυτή διαχείριση, απαιτούνταν η ταυτόχρονη κατάθεση δήλωσης αποδοχής ενός προτεινόμενου ως ειδικού εκκαθαριστή.

---

⁹ <https://www.greeklawdigest.gr/topics/insolvency-bankruptcy/item/284-the-new-bankruptcy-code-introduction> (τελευταία πρόσβαση 7.1.2024)

¹⁰ ΦΕΚ 107/Α/8.8.1983

¹¹ ΦΕΚ 101/Α/31.7.1990

¹² ΦΕΚ 240/Α/22.12.2016

¹³ ΦΕΚ 246/Α/15.11.2014

Κεφάλαιο 2: Οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες για την ανάγκη ενός μακροπρόθεσμου μηχανισμού ρύθμισης των οφειλών προς το δημόσιο και τους χρηματοπιστωτικούς φορείς

Οι οφειλές προς το Δημόσιο και τον ιδιωτικό ή χρηματοοικονομικό τομέα επηρεάζουν με ποικίλους τρόπους τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες μιας χώρας και το αντίστροφο. Είναι μια σχέση που δεν αυτορυθμίζεται εύκολα αλλά, η μια χαρακτηρίζει την άλλη σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους της οικονομικής ή κοινωνικής ζωής μέσα στις περιρρέουσες διεθνείς συνθήκες που άλλοτε επηρεάζουν περισσότερο και άλλοτε λιγότερο ένα εθνικό κράτος.

Η παγκόσμια οικονομική κρίση που επηρέασε τελικά και την Ελλάδα, αποτέλεσε έναν τροχό που γυρνούσε προς διάφορες κατευθύνσεις και ως βασικός άξονας των οικονομικών σχέσεων του κράτους με τους πολίτες, καθώς το κράτος έπρεπε να χρησιμοποιήσει ρυθμιστικές δράσεις για την ισορροπία μέσα στην οικονομική κρίση.

Όπως ο άνθρωπος που ασθενεί και συνεπώς κατά τον Ιπποκράτη, βρίσκεται σε μια κατάσταση κρίσης, έτσι και ο όρος κρίση χρησιμοποιείται ευρέως για τις καταστάσεις ανισορροπίας που βιώνουν οι κοινωνίες και οι οικονομίες τους, σε όποια πολιτική διάταξη και αν ανήκουν (καπιταλισμός, σοσιαλισμός, κομμουνισμός κλπ).

Χρηματοοικονομική αποσταθεροποίηση, ανεργία, αδυναμία των επιχειρήσεων να ανταπεξέλθουν στα κόστη, αδυναμία των νοικοκυριών να συνεχίσουν τον τρόπο ζωής τους, αδυναμία όλων για αποταμίευση ή επενδύσεις, μείωση των δαπανών στο κοινωνικό κράτος και εναπόθεση στους ιδιώτες με το αντίστοιχο αντίτιμο, μειώσεις δαπανών στην εκπαίδευση, σκληρή προσπάθεια συγκράτησης της ανόδου των καταναλωτικών αγαθών με διάφορα οικονομικά τεχνάσματα ή μέτρα, είναι το πλαίσιο στο οποίο βρέθηκε η Ελλάδα μετά το «χτύπημα» της οικονομικής κρίσης.

Με τη διακοπή της συνήθους λειτουργίας όλων των κοινωνικών και οικονομικών οργανισμών σε μια νέα τροχιά, η αύξηση των οφειλών των επιχειρήσεων και των ιδιωτών προς το δημόσιο, τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης και προς άλλους ιδιώτες πιστωτές ήταν αναπόφευκτη.

Οι ρυθμίσεις των οφειλών προς το Δημόσιο και τους ΦΚΑ περνούν διάφορες φάσεις: από την τελευταία ευκαιρία, στη διαγραφή των προσαυξήσεων, στην επιμήκυνση των δόσεων, στην αύξηση των προσπαθειών για ρύθμιση.

Όταν έγινε αντιληπτό από τον νομοθέτη ότι η ρύθμιση των οφειλών μόνο με έναν πιστωτή κάθε φορά είναι μια προσωρινή λύση, επιβαρύνοντας τις σχέσεις του οφειλέτη με τους υπόλοιπους πιστωτές, εμφανίστηκε η λύση του εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης των οφειλών προς όλους τους πιστωτές. Η λύση αυτή θεωρήθηκε πρωτοποριακή και μια ουσιαστική και ίσως οριστική λύση για τους οφειλέτες, καθώς θα μπορούσε με τις δικές του δυνάμεις και το «κούρεμα» που θα πετύχαινε προς όλους, να ξαναμπεί στην οικονομική αρένα και να προχωρήσει απαλλαγμένος από τα βάρη της οικονομικής κρίσης.

Η δυνατότητα αυτή δίνεται για πρώτη φορά με τον νόμο 4469/2017¹⁴ και οι προβλέψεις ήταν εξαιρετικά αισιόδοξες καθώς θα έδινε μια προώθηση της ανάπτυξης και θα ήταν προς την κατεύθυνση της ευημερίας.

---

¹⁴ ΦΕΚ 62 Α/3.5.2017 ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4469 Εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών επιχειρήσεων και άλλες διατάξεις.

Κεφάλαιο 3: Ο ρόλος της Γενικής Γραμματείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα & Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (πρώην Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους - ΕΓΔΙΧ)

Η Γενική Γραμματεία Χρηματοπιστωτικού Τομέα & Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΓΓΧΤ&ΔΙΧ), η οποία συστάθηκε με την παρ.4 του άρθρου 3, του πδ 77/2023¹⁵ ως Γενική Γραμματεία του Υπουργείου Οικονομικών, ανέλαβε το σύνολο των αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους του ν.4336/2015¹⁶ και της Διεύθυνσης Χρηματοοικονομικής Πολιτικής της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικής Πολιτικής της Γενικής Γραμματείας Οικονομικής Πολιτικής του άρθρου 37 του π.δ. 142/2017¹⁷.

Η Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΕΓΔΙΧ) αποτελούσε από τη σύστασή της, μια αυτοτελή υπηρεσία του δημοσίου η οποία υπαγόταν στο Κυβερνητικό Συμβούλιο Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΚΥΣΔΙΧ), με βασικό πυλώνα το νομοθετικό έργο για την καταπολέμηση του προβλήματος της υπερχρέωσης, που βασίζεται στον αναθεωρημένο νόμο ν.3869/2010¹⁸ (νόμο Κατσέλη-Σταθάκη) για τα νοικοκυριά και τους ελεύθερους επαγγελματίες καθώς και στον Εξωδικαστικό Μηχανισμό Ρύθμισης Οφειλών για τις επιχειρήσεις.

Η αποστολή¹⁹ της ΕΓΔΙΧ είναι ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η εισήγηση των αξόνων της πολιτικής και των στόχων της Εθνικής Στρατηγικής για την καταπολέμηση του προβλήματος της υπερχρέωσης των πολιτών και των επιχειρήσεων. Έχει την αρμοδιότητα και τη διάρθρωση που απαιτούνται ώστε να συντονίζει τους κρατικούς φορείς και τα εμπλεκόμενα υπουργεία που απαρτίζουν το Κυβερνητικό Συμβούλιο Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΚΥΣΔΙΧ), το οποίο συστάθηκε με την Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου 6/2014²⁰, προκειμένου να υλοποιεί έγκαιρα και αποτελεσματικά, τους απαραίτητους για την αντιμετώπιση της υπερχρέωσης στόχους.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του ν.4224/2013²¹ για την αναγκαιότητα σύστασης του ΚΥΣΔΙΧ, στόχος της Κυβέρνησης ήταν μέσω «ενός μόνιμου μηχανισμού προστασίας του πολίτη σε θέματα καθυστερήσεων αποπληρωμών ιδιωτικού χρέους, η δημιουργία σχέσης

---

¹⁵ ΦΕΚ 130/Α/27.06.2023

¹⁶ ΦΕΚ 94/Α/14.08.2015

¹⁷ ΦΕΚ 181/Α/23.11.2017

¹⁸ ΦΕΚ 130/Α/03.08.2010

¹⁹ http://www.keyd.gov.gr/egdix_1_02_armodiothtes/ (Ημερομηνία πρόσβασης 04.01.2023)

²⁰ ΦΕΚ 39/Α/17.02.2014

²¹ ΦΕΚ 288/Α/31.12.2013

εμπιστοσύνης μεταξύ πιστωτικού ιδρύματος και δανειολήπτη, η ουσιαστική ενημέρωση των πελατών/δανειοληπτών, η αντιμετώπιση της κάθε περίπτωσης ξεχωριστά και η παροχή εναλλακτικών αναδιαρθρώσεων των οφειλών με λύσεις που να ανταποκρίνονται στην οικονομική πραγματικότητα της κάθε περίπτωσης. Ειδικότερα, η βασικότερη ίσως παράμετρος επιτυχίας διευθέτησης οφειλών είναι ο χρόνος που απαιτείται για την επίτευξή της. Επειδή τα πιστωτικά ιδρύματα αποτελούν τον πρώτο και αμεσότερο φορέα εντοπισμού πιθανής αδυναμίας πληρωμών του δανειολήπτη φυσικού προσώπου ή επιχείρησης και καλούνται να επιλύσουν, να παρέχουν λύσεις και συμβουλές για τη διευθέτηση των δανειακών χρεών, η αντιμετώπιση της τράπεζας πρέπει να είναι άμεση και αποτελεσματική για να μη χαθεί πολύτιμος χρόνος, και να εντοπιστούν πιθανοί λόγοι - προβλήματα που αποτελούν τροχοπέδη στην διευθέτηση των οφειλών.»

Η ΕΓΔΙΧ, για την επίτευξη του σχεδιασμού της Εθνικής Στρατηγικής στηρίζεται στα στατιστικά δεδομένα και τις πληροφορίες που τηρούνται από την ίδια κατά την επαφή της με το κοινό στις περιφερειακές της δομές, Κέντρα – Γραφεία Ενημέρωσης και Υποστήριξης Δανειοληπτών²² (ΚΕΥΔ – ΓΕΥΔ), στο τηλεφωνικό κέντρο, στις επιστημονικές μελέτες που διεξάγει καθώς και στη σύνθεση τους με την εξειδικευμένη γνώση του υπάρχοντος νομικού και θεσμικού πλαισίου.

Για τη διαχείριση των πληροφοριών, τη στατιστική τους αποτύπωση και το feedback που αντλείται τόσο από τα αιτήματα και τις εξατομικευμένες περιπτώσεις, όσο και από την επικοινωνία της Κεντρικής Υπηρεσίας με τις περιφερειακές δομές και για την πληρέστερη εξυπηρέτηση - υποστήριξη των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, η ΕΓΔΙΧ αναλαμβάνει να αναπτύξει ένα Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ).

Η ΕΓΔΙΧ όχι μόνον υποδέχεται και καταγράφει αιτήματα αλλά παράλληλα παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες (δωρεάν) σε κάθε περίπτωση συμβάλλοντας στην κοινωνική πολιτική του Κράτους μέσω των Κέντρων - Γραφείων Ενημέρωσης και Υποστήριξης Δανειοληπτών (ΚΕΥΔ – ΓΕΥΔ). Συγκεκριμένα, από τα (ΚΕΥΔ – ΓΕΥΔ) παρέχονται συμβουλές και οδηγίες στους υπερχρεωμένους πολίτες, επαγγελματίες και επιχειρήσεις που επιθυμούν να αντιμετωπίσουν την αδυναμία τους να εξυπηρετήσουν τα χρέη τους προς το Δημόσιο, τα Ασφαλιστικά Ταμεία, τις Τράπεζες, τους διαχειριστές δανείων (Fund Services) που αγόρασαν τα δάνεια από Τράπεζες και τους λοιπούς ιδιώτες, για τις διαδικασίες που προβλέπονται στο νομικό πλαίσιο και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους.

---

²² <https://minfin.gov.gr/diacheirisi-idiotikou-xreous/kentra-grafeia-enimerosis-kai-ypostirixis-daneiolipton-kevd-gevd/> (Ημερομηνία πρόσβασης 04.01.2023)

Με βάση τις γνωστικές της δυνατότητες και τα καινοτόμα εργαλεία που μπορεί να αναπτύξει, της επαφής της με τους ίδιους τους πολίτες και την άμεση σχέση της με το ΚΥΣΔΙΧ, έχει τη δυνατότητα να επεξεργάζεται κατευθύνσεις αλλά και προτάσεις για τη βελτίωση της υφιστάμενης νομοθεσίας. Στην περίπτωση δε που μια πρόταση βελτίωσης είναι επαρκώς τεκμηριωμένη, τότε προωθείται στο Κυβερνητικό Συμβούλιο το οποίο συνεδριάζει και αποφασίζει άμεσα, για την αποκατάσταση των προβλημάτων και την κάλυψη των κενών.

Περαιτέρω, με γνώμονα το γεγονός ότι το σύνολο των πολιτών και των επιχειρήσεων της χώρας θα πρέπει να γνωρίζει και να αξιοποιεί τις δυνατότητες επίλυσης που παρέχονται από το υπάρχον νομικό πλαίσιο και οι εμπλεκόμενοι θεσμοί την πορεία διευθέτησης των οφειλών, η ΕΓΔΙΧ αναλαμβάνει δράσεις ευαισθητοποίησης και συμβουλευτικών υπηρεσιών υποστήριξη για το πρόβλημα της ιδιωτικής υπερχρέωσης και επιμόρφωσης αρμόδιων και εμπλεκόμενων φορέων, μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας myEGDIXlive.

Με τη δημοσίευση της με αρ. 145947/2023²³ Κοινής απόφασης των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας, τέθηκε σε εφαρμογή η ηλεκτρονική διαδικασία διμερών ρυθμίσεων σύμφωνα με τον αναθεωρημένο κώδικα δεοντολογίας Τραπεζών του ν. 4224/2013²⁴. Η συγκεκριμένη διαδικασία παρείχε τη δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους δανειολήπτες (φυσικά και νομικά πρόσωπα), να ρυθμίσουν τα δάνειά τους απευθείας με το εκάστοτε Χρηματοπιστωτικό Ίδρυμα, σε διμερές επίπεδο αποκλειστικά, μέσω αίτησής τους στη ψηφιακή πλατφόρμα myEGDIXlive²⁵, η οποία υποστηρίζεται από τη ΓΓΧΤ&ΔΙΧ .

Στη ψηφιακή υπηρεσία κρατήσεων πραγματοποιήθηκαν συνολικά²⁶, από 12.12.2022 έως 31.12.2023, 31.180 κρατήσεις, για όλες τις παρεχόμενες υπηρεσίες, με μέσο όρο κρατήσεων τα 2.600 ραντεβού/μήνα. Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια λειτουργίας της ψηφιακής πλατφόρμας πραγματοποιήθηκαν περισσότερα από 31,1 χιλ. ραντεβού βεβαίωσης ευάλωτου οφειλέτη, πρόγραμμα συνεισφοράς δημοσίου ευάλωτου οφειλέτη, βεβαίωση οικονομικά ασθενέστερου

---

²³ ΦΕΚ 5909/Β' /10.10.2023

²⁴ ΦΕΚ 288/Α/31.12.2013

²⁵ <http://www.keyd.gov.gr/2023/10/16/%ce%ad%ce%bd%ce%b1%cf%81%ce%be%ce%b7-%ce%bb%ce%b5%ce%b9%cf%84%ce%bf%cf%85%cf%81%ce%b3%ce%af%ce%b1%cf%82-%ce%b7%ce%bb%ce%b5%ce%ba%cf%84%cf%81%ce%bf%ce%bd%ce%b9%ce%ba%ce%ae%cf%82-%cf%80%ce%bb%ce%b1/> (Ημερομηνία πρόσβασης 04.01.2023)

²⁶ <http://www.keyd.gov.gr/%ce%bd%ce%b5%ce%b1/> «Απολογισμός ενός έτους λειτουργίας της ψηφιακής πλατφόρμας myEGDIXlive» στις «Ανακοινώσεις», της επίσημης ιστοσελίδας της Γενικής Γραμματείας (Ημερομηνία πρόσβασης 04.01.2023)

οφειλέτη (έναρξη τον 5ο του έτους 2023), κώδικα δεοντολογίας (έναρξη τον 10ο του έτους 2023), γενικές πληροφορίες διαχείρισης οφειλών (έναρξη τον 12ο του έτους 2023).

Μέσω της ηλεκτρονικής υποβολής ενισχύθηκε η διαφάνεια της διαδικασίας σε όλα τα στάδια της αίτησης με την εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος. Επιταχύνθηκε η εφαρμογή του κώδικα δεοντολογίας των Τραπεζών προς όφελος των πολιτών και διασφαλίστηκε η διεξαγωγή των προβλεπόμενων διαδικασιών και προθεσμιών με δομημένο τρόπο και για τα δύο εμπλεκόμενα μέρη έτσι ώστε να παρέχεται η πιο κατάλληλη λύση διευθέτησης των δανείων (προσωρινά ή οριστικά), μετά από αξιολόγηση.

Κεφάλαιο 4: Οι θεσμικοί πιστωτές και ο ρόλος τους στη διαδικασία

Στην τροχιά της οικονομικής κρίσης και στις προσπάθειες να αποτραπεί η χρεοκοπία στη χώρα, αναζητήθηκαν λύσεις που θα αφορούσαν το σύνολο του πληθυσμού και μεταξύ αυτών και το σύνολο των οικονομικών παραγόντων: επιχειρήσεων, ελεύθερων επαγγελματιών κλπ.

Για τις αλλαγές είναι απαραίτητη σχεδόν πάντα στα δημοκρατικά πολιτεύματα η συναίνεση και η αποδοχή από τους ενδιαφερόμενους. Το Δημόσιο ήταν απαραίτητο να δείξει το μέγιστο ενδιαφέρον του προς την οριστική λύση των οφειλών των οικονομικών παραγόντων και για να γίνει πιο σαφές το ενδιαφέρον αυτό ενέπλεξε και τους χρηματοδοτικούς φορείς.

Αποτέλεσε λοιπόν ο εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών, μια εξαιρετικά ελκυστική λύση στα προβλήματα καθώς το ίδιο το κράτος προωθούσε τη λύση αυτή ως θεσμικός πιστωτής, αναδεικνύοντας και αποδεχόμενο και τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης ως μέρος του προβλήματος αλλά κυρίως και όλους τους χρηματοδοτικούς φορείς, αρχικά ως μέρος του προβλήματος και μέσω του μηχανισμού αυτού, ως μέρος της λύσης και οριστικής διευθέτησης του.

Ένα κράτος οφειλετών, όπου ο ένας χρωστάει στον άλλο και η αλυσίδα είναι τόσο μεγάλη και πολύπλοκη που κανείς δεν μπορεί να βρει την άκρη της, οδηγείται στην εσωτερική χρεοκοπία, που αποτέλεσε τεράστιο διακύβευμα, ικανό να το κινητοποιήσει σε ριζική μεταρρύθμιση των διαδικασιών ρύθμισης των οφειλών των πολιτών του.

Με τόλμη λοιπόν το Δημόσιο αυτοανακηρύχθηκε θεσμικός πιστωτής, χρίζοντας θεσμικούς και τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης και τους χρηματοδοτικούς οργανισμούς και φορείς.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ο πρώτος Εξωδικαστικός Μηχανισμός Ρύθμισης Οφειλών – Out of court workout (OCW)

Κεφάλαιο 5. Ο νόμος 4469/2017 (άρθρα 1-17) και η διαχείριση των οφειλών

Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση που κατατέθηκε για την αναγκαιότητα του ν.4469/2017²⁷, το «σχέδιο νόμου εισάγει για πρώτη φορά στην ελληνική έννομη τάξη μία οργανωμένη εξωδικαστική διαδικασία για τη συνολική και μακροπρόθεσμη ρύθμιση των χρεών των ελληνικών επιχειρήσεων, οι οποίες, εξαιτίας της οξύτατης και χρονικά μακράς οικονομικής κρίσης, αδυνατούν να εξυπηρετήσουν όλες τις συσσωρευθείσες οφειλές τους προς τον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα.»

Αναγνωρίζει λοιπόν η Πολιτεία ότι η κρίση ήταν βαθιά και με τεράστια αρνητική επίδραση στη φερεγγυότητα, βιωσιμότητα και ικανότητα των επιχειρήσεων να ανταπεξέλθουν στις οικονομικές τους υποχρεώσεις γενικά και γι' αυτό το Υπουργείο Οικονομικών αποφασίζει να παρέμβει ώστε να αναδιαμορφώσει τις σχέσεις των επιχειρήσεων με τους φορείς στους οποίους μπορεί -θεσμικά- να επέμβει και να αναλάβει έναν επίσημο ρυθμιστικό ρόλο.

Στην αιτιολογική λοιπόν του νόμου, αναγνωρίζουμε δύο διαστάσεις του προβλήματος της οικονομικής κρίσης: την ανάγκη θεσμοθέτησης διαδικασιών για την έξοδο των επιχειρήσεων από την οικονομική αδυναμία αποπληρωμής των οφειλών τους σε δημόσιο και ιδιώτες και την αναγνώριση ότι οι φορείς του δημοσίου έχουν ευθύνη για να διευκολύνουν αυτή την έξοδο.

Η ίδια έννομη τάξη, αντιλαμβάνεται την εξυγίανση του Πτωχευτικού Κώδικα (την αμέσως προηγούμενη διαδικασία αναδιάρθρωσης των οφειλών μιας επιχείρησης), ως μια διαδικασία μη ελκυστική καθώς φαίνεται να έχουν ενταχθεί μόνο μεγάλες ανώνυμες εταιρείες. Να σημειωθεί όμως, ότι στην αιτιολογική δεν γίνεται σαφής και πλήρης αναφορά στο πλήθος των εταιρειών που έχουν υπαχθεί στην εξυγίανση, ούτε υπάρχει κάποια μελέτη που να αποδεικνύει όσα επικαλείται και χρησιμοποιεί μια μάλλον «ψυχολογική» γλώσσα για να καταλήξει στην αναγκαιότητα του νέου νόμου. Η «ψυχολογική» αυτή γλώσσα διαφαίνεται και από τη δήλωση αναγνώρισης του αρνητικού αντίκτυπου που μπορεί να έχει η αίτηση ένταξης σε διαδικασία εξυγίανσης, ως μια «απέλπιδα απόπειρα αποφυγής της πτώχευσης», η οποία στιγματίζεται από τον κοινωνικό-οικονομικό περίγυρο και από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας.

---

²⁷ ΦΕΚ 62 Α/3.5.2017 ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4469 Εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών επιχειρήσεων και άλλες διατάξεις.

Η δεύτερη αναφορά στο νόμο 4307/2014 (νόμος «Δένδια») έχει αριθμητικά στοιχεία (53 επιχειρήσεις) αλλά τονίζει την απουσία των Τραπεζικών Ιδρυμάτων από τη διαδικασία. Να υπενθυμίσουμε εδώ ότι ο νόμος αυτός είχε μικρή διάρκεια (κάποιους μήνες) και ίσως έναν άλλο σκοπό.

Η ανάγκη λοιπόν της πολιτείας να παρέμβει στη ρύθμιση οφειλών των επιχειρήσεων με έναν νέο νόμο, συσχετίζεται ή και προέρχεται από την αποτυχία του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου και την αναγνώριση ότι δεν υπάρχει υγιές *επιχειρείν* χωρίς βιώσιμες επιχειρήσεις. Η έννοια λοιπόν της βιωσιμότητας μιας επιχείρησης έχει περιέλθει πλέον στην επιχειρησιακή αντίληψη του νομοθέτη, ο οποίος και προσπαθεί να την προάγει.

Η έμφαση για την προαγωγή της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων, έγκειται στον νέο νόμο, στη δυνατότητα να περιληφθούν στην αναδιάρθρωση όλες οι οφειλές της επιχείρησης: στις Τράπεζες, το Δημόσιο, τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΦΚΑ), του άλλους ιδιώτες πιστωτές της. Και όλες αυτές οι οφειλές να αντιμετωπιστούν στο πρόσωπο της επιχείρησης συνολικά και ενιαία, ώστε να είναι ικανή να αποπληρώνει τις δόσεις προς όλους τους πιστωτές και ταυτοχρόνως να συνεχίζει τη δραστηριότητά της ώστε να μην ξαναβρεθεί σε αυτή την κατάσταση, να χρωστάει δηλαδή σε διάφορους ιδιώτες ή δημόσιους φορείς.

Είναι ίσως η πρώτη φορά που ο νόμος θέτει κανόνες που εκκινούν από το ίδιο το δημόσιο, όπως το Υπουργείο Οικονομικών εν προκειμένω, και οριοθετεί συγκεκριμένες διαδικασίες στην προσπάθεια διάσωσης επιχειρήσεων, βάζοντας όλους τους πιστωτές σε μια ενιαία διαδικασία, να καθίσουν δηλαδή στο ίδιο «τραπέζι» και να δηλώσουν τις απαιτήσεις τους από τον επιχειρηματία, με μοναδικό σκοπό την ίση ή και ισότιμη μεταχείριση του ώστε να ικανοποιηθούν όλες οι ενδιαφερόμενες πλευρές, με απώτερο σκοπό τη διατήρηση της επιχειρηματικής του βιωσιμότητας.

Η διάσωση λοιπόν των βιώσιμων και μόνο επιχειρήσεων αποτελεί σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση, μια από τις καινοτομίες του ν.4469/17 και ο σκοπός της αναδιάρθρωσης των οφειλών της επιχείρησης πρέπει να είναι η διατήρηση αυτής της δεδομένης βιωσιμότητας, η οποία θα αποδεικνύεται από τα κριτήρια επιλεξιμότητας για την ένταξη στη διαδικασία του εξωδικαστικού ή και από ειδική έκθεση εμπειρογνώμονα/χρηματοοικονομικού συμβούλου.

Άξιο προσοχής όμως είναι η βραχεία ισχύς του νόμου από την ψήφισή του, όπου σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 4 «Κάθε οφειλέτης μπορεί να υποβάλει αίτηση για την υπαγωγή του στη διαδικασία εξωδικαστικής ρύθμισης οφειλών έως την 31η Δεκεμβρίου 2018», αναδεικνύοντας

μια υπεραισιοδοξία για την επιτυχία του εγχειρήματος αυτού. Η υπεραισιοδοξία πιθανόν βασίστηκε στις σύντομες προθεσμίες διαχείρισης των υποθέσεων και στην πεποίθηση ότι εφόσον οι επιχειρήσεις μπορούν να έχουν ένα εργαλείο για όλες τις οφειλές τους θα απευθυνθούν με θέρμη σε αυτό, θα εξαλείψουν το συσσωρευμένο πρόβλημα των οφειλών του παρελθόντος και θα προχωρήσουν απαλλαγμένες από αυτό το βάρος, συνεχίζοντας την επιχειρηματική τους δράση.

Βέβαια, η προθεσμία υποβολής αίτησης παρατάθηκε συνεχώς καθώς το ενδιαφέρον από τη μια των εμπόρων ήταν αισθητό αλλά και επειδή αποδείχθηκε ότι τα προβλήματα διαχείρισης της εξωδικαστικής αυτής ρύθμισης δεν μπόρεσαν να λυθούν άμεσα. Η τελευταία παράταση δίνεται με το άρθρο δεύτερο της ΠΝΠ Α 212/2020²⁸, με δυνατότητα υποβολής αίτησης έως 30.4.2020.

Η πρακτική βέβαια μιας εξωδικαστικής λύσης αναδιάρθρωσης των βιώσιμων επιχειρήσεων και εμπόρων που βρίσκονται με συσσωρευμένα χρέη σε διάφορους πιστωτές (και όχι μόνο στις τράπεζες) είναι διεθνώς γνωστή ως Out of Court Workout (OCW)²⁹ και γι' αυτό συναντάται και στην ελληνική αρθρογραφία ως OCW ν.4469.

---

²⁸ ΦΕΚ 212/Α/24.12.2019 ΠΡΑΞΕΙΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ Κατεπείγουσες ρυθμίσεις για την αύξηση του ποσού του Κοινωνικού Μερισμάτος για το έτος 2019, την παράταση ισχύος του εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών και την παράταση της προθεσμίας κατάργησης Υποθηκοφυλακείων και Κτηματολογικών Γραφείων.

²⁹ <https://www.mbabrief.com/what-is-out-of-court-workout.asp> Definition: an Out of Court Workout is an attempt by the debtor to solve a financial problem through a consensual agreement with creditors outside of the court procedures. This alternative solution is based on two foundations: the company's creativity work on one hand, and the extent of creditors' willingness to cooperate with it to overcome its crisis on the other hand. The approval of all creditors is essential to make it work; a refusal by one or two of them may hinder it. So the company ought to work actively as a team to ensure its success. (τελευταία πρόσβαση 12.12.2023)

Κεφάλαιο 6. Το πεδίο εφαρμογής του ν.4469/2017

Με την ψήφιση του νόμου, δυνατότητα υποβολής αίτησης στον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών του ν.4469/2017 είχαν μόνο όσα φυσικά πρόσωπα κατείχαν την εμπορική ιδιότητα και τα νομικά πρόσωπα που ασκούσαν επιχειρηματική δραστηριότητα, με φορολογική κατοικία την Ελλάδα, δηλαδή όσοι έχουν πτωχευτική ικανότητα.

Ουσιαστικά, από τα φυσικά πρόσωπα, μόνο όσοι/όσες είχαν την πτωχευτική ικανότητα με τον ν.3588/2007 (ΦΕΚ 153 Α), δηλαδή οι έμποροι. Εξαιρούνταν δηλαδή αρχικά όλοι οι ελεύθεροι επαγγελματίες όπως ορίζονταν στο –ήδη καταργημένο- άρθρο 48 του ν.2238/1994 (ΚΦΕ), τους οποίους κατονομάζει ρητά η αιτιολογική έκθεση, κατά αντιγραφή της παρ.1: *«Εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελμάτων είναι οι αμοιβές από την άσκηση του ελευθέρου επαγγέλματος του ιατρού, οδοντιάτρου, κτηνιάτρου, φυσιοθεραπευτή, βιολόγου, ψυχολόγου, μαίας, δικηγόρου, δικολάβου, συμβολαιογράφου, άμισθου υποθηκοφύλακα, δικαστικού επιμελητή, αρχιτέκτονα, μηχανικού, τοπογράφου, χημικού, γεωπόνου, γεωλόγου, δασολόγου, ωκεανογράφου, σχεδιαστή, δημοσιογράφου, συγγραφέα, διερμηνέα, ξεναγού, μεταφραστή, καθηγητή ή δασκάλου, καλλιτέχνη γλύπτη ή ζωγράφου ή σκιτσογράφου ή χαράκτη, ηθοποιού, εκτελεστή μουσικών έργων ή μουσουργού, καλλιτεχνών των κέντρων διασκέδασης, χορευτή, χορογράφου, σκηνοθέτη, σκηνογράφου, ενδυματολόγου, διακοσμητή, οικονομολόγου, αναλυτή, προγραμματιστή, ερευνητή ή συμβούλου επιχειρήσεων, λογιστή ή φοροτέχνη, αναλογιστή, κοινωνιολόγου, κοινωνικού λειτουργού και εμπειρογνώμονα.»*

Η εξαίρεση αυτή είχε τη βάση της στη λογική της υπαγωγής των οφειλών αυτών των φυσικών προσώπων στις διατάξεις του ν.3869/2010³⁰ -νόμου Κατσέλη όπως έμεινε έως σήμερα γνωστός- για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά, οι διαδικασίες του οποίου είχαν ήδη λειτουργήσει ήδη σχεδόν 7 χρόνια και είχαν ήδη απασχολήσει εκτενέστατα την κοινή γνώμη, τα δικαστήρια και τις τράπεζες.

Παρόλα αυτά, η παράγραφος 21 του άρθρου 15 του ν.4469/2017 ήδη από την ψήφισή του, επέτρεψε σε όσους δεν έχουν πτωχευτική ικανότητα αλλά είναι ελεύθεροι επαγγελματίες να υποβάλουν αίτηση στον εξωδικαστικό για να ρυθμίσουν αποκλειστικά και μόνο οφειλές σε Δημόσιο και ΦΚΑ, οι οποίοι «μπορεί να προτείνουν σε αυτούς λύσεις ρύθμισης οφειλών ανάλογες με αυτές που αποδέχονται ή αντιπροτείνουν στο πλαίσιο της διαδικασίας

---

³⁰ ΦΕΚ 130/Α/03.08.2010

εξωδικαστικής ρύθμισης οφειλών του παρόντος» νόμου. Για τις οφειλές τους προς τράπεζες και τους ιδιώτες πιστωτές τους, θα εξακολουθούσαν να υποβάλλουν αίτηση στον νόμο Κατσέλη.

Εξαιρούνται μεν από το πεδίο εφαρμογής του ν.4469/17, τους δίνεται η δυνατότητα δε να ρυθμίσουν με παρόμοιο τρόπο τις οφειλές τους – ή αλλιώς να τακτοποιήσουν το πρόβλημα τους οι ελεύθεροι επαγγελματίες όπως αναφέρεται στην αιτιολογική³¹-, τρόπος ο οποίος θα εξειδικευθεί με υπουργικές αποφάσεις, η πρώτη εκ των οποίων ψηφίστηκε στο τέλος του έτους 2017 (62134/4100/29.12.2017)³².

Η επιχείρηση (νομικό πρόσωπο) που μπορούσε να υποβάλει αίτηση έπρεπε να είναι σε λειτουργία, να μην έχει διακόψει τη επιχειρηματική της δραστηριότητα και εάν είχε αιτηθεί να ενταχθεί σε άλλη διαδικασία αφερεγγυότητας (εξυγίανση, πτώχευση) να έχει προηγουμένως παραιτηθεί από αυτή, ώστε να «αποδεικνύεται» η πρόθεση για περαιτέρω λειτουργία της.

Καθώς ο νομοθέτης ήθελε να προωθήσει την αναδιάρθρωση των οφειλών των επιχειρήσεων, εξείρεσε από το πεδίο εφαρμογής όλα τα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα, τους παρόχους επενδυτικών υπηρεσιών και τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων, δηλαδή όλο τον χρηματοοικονομικό κλάδο, που άλλωστε αποτελούσε τους κύριους πιστωτές των επιχειρήσεων που εντάσσονταν στον εξωδικαστικό.

Όσον αφορά τις οφειλές του Δημοσίου και των ΦΚΑ που μπορούσαν να ενταχθούν, αυτές ήταν αρχικά όλες οι ληξιπρόθεσμες στις 31.12.2016, δηλαδή στο τέλος του προηγούμενου έτους της ψήφισης του νόμου. Καθώς, οι αιτήσεις και το ενδιαφέρον για ένταξη όλο και περισσότερων επιχειρήσεων μεγάλωνε, οι οφειλές επεκτάθηκαν σε αυτές που ήταν ληξιπρόθεσμες στις 31.12.2017 (άρ.45 ν.4549/2018³³) και μετά στις 31.12.2018 (Άρθρο 5, ν.4613/2019)³⁴. Παρατηρούμε ότι όλες οι προθεσμίες σχετίζονται με το τέλος του προηγούμενου έτους από το έτος που γίνεται η τροποποίηση, θεωρώντας –με πνεύμα αισιοδοξίας ίσως- ότι οι επιχειρήσεις

---

³¹ Σχόλιο στο άρθρο 2, από τη δημόσια διαβούλευση, ενσωματωμένο στην αιτιολογική του σχεδίου νόμου για τον εξωδικαστικό

³² ΦΕΚ 4640/Β/2017 Απόφαση 62134/4100/29.12.2017 Εξειδίκευση των κριτηρίων για τη διαμόρφωση λύσεων ρύθμισης οφειλών προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης έως 50.000 ευρώ κατά την παράγραφο 21 του άρθρου 15 του ν. 4469/2017, καθορισμός της μεθοδολογίας για τον προσδιορισμό του ύψους και του αριθμού των δόσεων βάσει αυτών, εξαίρεση οφειλών από τις λύσεις ρύθμισης και ρύθμιση κάθε άλλου ειδικότερου θέματος για την εφαρμογή αυτής.

³³ ΦΕΚ 105/Α/14.6.2018 ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4549 «Διατάξεις για την ολοκλήρωση της Συμφωνίας Δημοσιονομικών Στόχων και Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων - Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2019-2022 και λοιπές διατάξεις.»

³⁴ ΦΕΚ 78/Α/24.5.2019 ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4613 Κύρωση της σύμβασης δωρεάς μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου, του Γενικού Νοσοκομείου Παίδων Πεντέλης και των συνεκτελεστών της διαθήκης της Ελισάβετ Παπαγιαννοπούλου και άλλες διατάξεις

και λοιποί αιτούντες μπορούσαν να πληρώνουν τις τρέχουσες οφειλές τους και εγκατέλειψαν την προσπάθεια στις οφειλές του προηγούμενου έτους.

Στις ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις του δημοσίου που μπορούσαν να ρυθμιστούν εξαιρούνται ρητά οι απαιτήσεις από ανακτήσεις κρατικών ενισχύσεων λόγω παραβίασης των σχετικών διατάξεων της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), δηλαδή από ανακτήσεις ενισχύσεων που χορηγήθηκαν αλλά κρίθηκαν ότι νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές (παρ. 6 του άρ. 3 του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ) ν.δ. 356/1974, Α' 90).

Για τις δανειακές οφειλές, απαραίτητη προϋπόθεση ένταξής τους στον εξωδικαστικό ήταν η υπερημερία τους κατά 90 τουλάχιστον ημέρες (περ.α, παρ.1, άρ.2, ν.4469/2017), αυτό που οι τράπεζες ονόμαζαν κατά τη συνήθη ορολογία «κόκκινα δάνεια» και για τα οποία έπρεπε με κάποιον τρόπο να απαλλαγούν από την απλή παρακολούθησή τους. Στη σχετική διαβούλευση είχε προταθεί να περιλαμβάνονται δάνεια με μικρότερο χρονικό παράθυρο καθυστέρησης πληρωμής (40 ή 60 ημερών) αλλά ο νομοθέτης έκρινε ότι οι 60 ημέρες καθυστέρησης είναι στην κατηγορία «μικρή» και δεν είναι ενδεικτική της οικονομικής δυσκολίας του οφειλέτη, ώστε να χρειάζεται ειδική μεταχείριση και ένταξη στον νόμο 4469/17.

Όσον αφορά τα ποινικά αδικήματα των φυσικών προσώπων και τη σχέση τους με τη δυνατότητα χρήσης του ευνοϊκού πλαισίου του ν.4469/17 προβλέφθηκε ότι, δεν μπορούν να ενταχθούν στον εξωδικαστικό όταν έχει συντελεστεί *«καταδίκη με αμετάκλητη απόφαση του οφειλέτη ή στην περίπτωση των νομικών προσώπων των προέδρων, των διευθύνοντων συμβούλων, των διαχειριστών, των εταίρων ή και κάθε προσώπου εντεταλμένου από το νόμο, από ιδιωτική βούληση ή με δικαστική απόφαση στη διαχείριση αυτών για φοροδιαφυγή, εξαιρουμένης της μη πληρωμής φόρων, για απάτη κατά του Δημοσίου ή των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης ή για το κακούργημα της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της υπεξαίρεσης, της απάτης, της εκβίασης, της πλαστογραφίας, της δωροδοκίας, της δωροληψίας, της λαθρεμπορίας, της καταδολίευσης δανειστών ή της χρεοκοπίας. Περαιτέρω, διευκρινίζεται ότι για να αποτελέσει η καταδίκη των φυσικών προσώπων που ασκούν τη διαχείριση των νομικών προσώπων λόγο αποκλεισμού από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος σχεδίου νόμου θα πρέπει να αφορά σε αξιόποινη πράξη τους που να σχετίζεται με την επιχειρηματική δραστηριότητα του νομικού προσώπου.»*.

Παρότι, η βασική ανάγκη που ήθελε να καλύψει ο εξωδικαστικός ήταν να φέρει όλους τους πιστωτές (δημόσιο και ιδιώτες) στο ίδιο τραπέζι, ο νόμος έδωσε τη δυνατότητα σε όσους οφειλέτες είχαν σε έναν μόνο πιστωτή το 85% τουλάχιστον των οφειλών τους, να διαπραγματευτούν μόνο μαζί του σε διμερή διαπραγμάτευση.

Κεφάλαιο 7: Οι συντονιστές της διαδικασίας και οι θεσμικοί πιστωτές

7.1 Οι συντονιστές του εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών του ν.4469/2017

Σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν.4469/2017, η ΕΓΔΙΧ διορίζει συντονιστή της αίτησης, από το Μητρώο Συντονιστών που τηρούνταν στην ΕΓΔΙΧ. Η αναγκαιότητα ενός συντονιστή στην αίτηση αυτή έγκειται στη δυσκολία προετοιμασίας της αίτησης από τους οφειλέτες, καθώς ήταν απαραίτητο να καταχωρήσουν σε μια σχεδόν «κενή» αίτηση τόσο την περιουσία τους (κινητή και ακίνητη) όσο και τις υποχρεώσεις τους (στις τράπεζες, το δημόσιο, τους ασφαλιστικούς φορείς. Οι μετέπειτα διαλειτουργικότητες για τις οφειλές των θεσμικών πιστωτών διευκόλυναν τη διαδικασία αυτή.

Η συγκέντρωση με τα αποδεικτικά του ύψους των οφειλών προς όλους τους πιστωτές του οφειλέτη, το πλήθος και η εξακρίβωση της ορθότητας τους, έπρεπε να ελεγχθούν από τον συντονιστή της αίτησης, ώστε να σχηματιστεί η απαιτούμενη πλειοψηφία για να προχωρήσει η αίτηση είτε προς όλους τους πιστωτές, είτε προς διμερή διαπραγμάτευση (αν ένας πιστωτής συγκέντρωνε το 85% των οφειλών).

Σε συγκεκριμένη ενότητα³⁵ της ΕΓΔΙΧ έχουν αναρτηθεί όλες οι σχετικές ανακοινώσεις για την εγγραφή στο Μητρώο, τον κώδικα δεοντολογίας³⁶, τα σχετικά έντυπα που έπρεπε να συμπληρώνουν και υποδείγματα των αποφάσεων που μπορούσαν να εκδίδουν³⁷.

Στη σχετική διαβούλευση του σχεδίου νόμου, αναρτήθηκαν αρκετά σχόλια που αφορούσαν τη μη αναγκαιότητα δημιουργίας ενός νέου Μητρώου Συντονιστών καθώς η ίδια η αιτιολογική όπως κατατέθηκε στη Βουλή³⁸ των Ελλήνων, στο γενικό της προοίμιο αναφέρει ότι για το διορισμό συντονιστή θα χρησιμοποιηθεί το Μητρώο Διαπιστευμένων Διαμεσολαβητών του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Όταν όμως οριστικοποιήθηκε η αμοιβή σε πολύ χαμηλό επίπεδο³⁹, για να μην λειτουργήσει αποτρεπτικά για την υποβολή αιτήσεων, η ΕΓΔΙΧ οριστικοποίησε τη δημιουργία του μητρώου, στο οποίο επιθυμούσε να εγγραφούν μόνο όσοι πραγματικά ήθελαν να δηλώσουν επιθυμία για το συγκεκριμένο έργο του εξωδικαστικού.

³⁵ Μητρωο Συντονιστων – KEYD site (τελευταία πρόσβαση 16.12.2023)

³⁶ [Θ1-Οδηγός Δεοντολογίας Συντονιστών ΤΕΛΙΚΟ 2-8-2017I.docx \(live.com\)](#) (τελευταία πρόσβαση 16.12.2023)

³⁷ http://www.keyd.gov.gr/np_ocw_aithsh-link-01_uliko_01_sunttonistes/ (τελευταία πρόσβαση 16.12.2023)

³⁸ [Αναζήτηση \(hellenicparliament.gr\)](#) (τελευταία πρόσβαση 16.12.2023)

³⁹ Άρθρο 10, ν.4469/20147

Η στελέχωση του Μητρώου Συντονιστών⁴⁰ έγινε ανά διοικητική περιφέρεια για να διευκολύνονται οι διαζώσεις συναντήσεις με τον οφειλέτη και τους πιστωτές του, καθώς δεν προβλέπεται υποχρέωση των πιστωτών να συμμετάσχουν στη διαδικασία. Ο συναινετικός χαρακτήρας της διαδικασίας, στηρίζεται στην κοινή βούληση οφειλέτη και πιστωτών να ρυθμίσουν τις οφειλές της επιχείρησης, και οι πιστωτές έχουν τη διακριτική ευχέρεια να συμμετάσχουν στη διαδικασία, λαμβάνοντας υπόψη τη βιωσιμότητα της επιχείρησης του οφειλέτη και τις συνέπειες που θα είχε για αυτούς μια ενδεχόμενη συμφωνία για την αναδιάρθρωση των οφειλών του. Την όλη διαδικασία αυτή καλούνταν να διαχειριστεί ο συντονιστής της αίτησης.

Στην αποκλειστική αρμοδιότητα του συντονιστή ήταν η εξακρίβωση της πληρότητας της αίτησης και κοινοποίησή της στους πιστωτές του οφειλέτη (άρ.7, ν.4469/2017), της εξέτασης της πλήρωσης της απαρτίας των πιστωτών και τον ορισμό συνάντησης για τη διαπραγμάτευση πιστωτών-οφειλέτη ή και τον συντονισμό όλης της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας της διαπραγμάτευσης (άρ.8, ν.4469/2017)

---

⁴⁰ Έναρξη Μητρώου Εμπειρογνομόνων του άρθρου 11 Ν. 4469/2017 «Εξωδικαστικός Μηχανισμός Ρύθμισης Οφειλών Επιχειρήσεων και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ 62 Α΄) και ορισμός Μελών αυτού. – KEYD site

7.2 Οι θεσμικοί πιστωτές του ν.4469/2017

Με τον όρο «Θεσμικοί Πιστωτές» προσδιορίζονται σύμφωνα με την ΚΥΑ 116821/6.11.2017 (ΦΕΚ 3909/Β) τα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα, το Ελληνικό Δημόσιο και οι Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης που έχουν χρηματικές απαιτήσεις κατά του οφειλέτη.

Η νέα αυτή ορολογία που αποδίδεται σε διαφορετικούς μεταξύ τους φορείς με κοινή συνισταμένη τις «χρηματικές τους απαιτήσεις», συναντάται για πρώτη φορά σε νομοθέτημα και οφείλεται στην ανάγκη κατηγοριοποίησης των πιστωτών ενός οφειλέτη με σκοπό τον διαχωρισμό τους από όλους τους άλλους ιδιώτες (προμηθευτές κλπ) ή δημόσιους (υπουργεία που επιβάλουν πρόστιμα ή άλλες ποινές) πιστωτές.

Οι βασικοί λοιπόν πιστωτές των αιτούντων στον εξωδικαστικό, ενδύονται από τον νόμο με την έννοια του «θεσμού», όπου σύμφωνα με την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα⁴¹ είναι ο «οργανισμός που εξυπηρετεί το κοινωνικό σύνολο και είναι αναγνωρισμένος από το νόμο», του οργανισμού δηλαδή, που και μόνο με το γενικό του όνομα μπορεί να το αναγνωρίσει οποιοσδήποτε και οποιαδήποτε και τελικά παίρνει την αναγκαία σοβαρότητα λόγω της βαρύτητας του όρου «θεσμός» και είναι ιδιότυπος ο δεσμός καθώς αφορά τόσο ιδιώτες όσο και δημόσιο.

Τα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα, αλλιώς οι τράπεζες που δραστηριοποιούνται στη χώρα, ανεξαρτήτως αντικειμένου και μεγέθους, που έχουν ήδη δανείσει χρήματα για την ανάπτυξη του εμπορίου και δεν μπορούν να τα εισπράξουν πίσω λόγω της οικονομικής κρίσης, μετονομάζοντας αυτά τα δάνεια σε «κόκκινα» όπου σημειολογικά παραπέμπει σε κάτι επείγον, ξαφνικό και ίσως επικίνδυνο, συνδεδεμένο με τα σήματα κινδύνου στον ΚΟΚ όπου αποζητούν επείγουσες κινήσεις ή αυξημένη προσοχή. Το κόκκινο χρώμα που στη χειρόγραφη τήρηση της λογιστικής χρησιμοποιείται για να δείξει τα αρνητικά υπόλοιπα των λογαριασμών ή τις αφαιρέσεις ή τα ελλείμματα στο ταμείο.

Σημαντικό είναι να τονιστεί ότι εκτός από τις Τράπεζες όπως τις γνωρίζαμε μέχρι πριν μερικά χρόνια, στους θεσμικούς πιστωτές και στην ίδια κατηγορία⁴² με τις Τράπεζες εντάσσονται και οι Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων από μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια (Ε.Δ.Α.Μ.Ε.Δ.) και Εταιρείες

---

⁴¹ https://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/search.html?lq=%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82 (τελευταία πρόσβαση 12.12.2023)

⁴² σελ 48 FAQ ν.4469/17 2.23 «Σχετικά με τις Εταιρίες Απόκτησης Απαιτήσεων Δανείων και Πιστώσεων (Ε.Α.Α.Δ.Π.) διευκρινίζεται ότι ως πιστωτές τυγχάνουν όμοιας αντιμετώπισης με τα υπόλοιπα πιστωτικά ιδρύματα στο πλαίσιο του μηχανισμού.»

Μεταβίβασης Απαιτήσεων από Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια (Ε.Μ.Α.Μ.Ε.Δ.), που προβλέπονται ήδη από την παρ.1, άρθρου 1 του ν.4354/2015⁴³ «Διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, μισθολογικές ρυθμίσεις και άλλες επείγουσες διατάξεις εφαρμογής της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.».

Σύμφωνα με το άρ.22 του ν.4354/201 «Οι εταιρίες του παρόντος νόμου θεωρούνται προμηθεύτριες κατά την έννοια του ν. 2251/1994 {Α 191}, διέπονται από την κείμενη νομοθεσία περί Προστασίας Καταναλωτή, όπως αυτή κάθε φορά εφαρμόζεται και ισχύει, και λαμβάνουν ειδική μέριμνα για κοινωνικά ευπαθείς ομάδες σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, όπως ενδεικτικά ο Κώδικας Δεοντολογίας του ν. 4224/2013 (Α' 288).» και λαμβάνουν ειδική άδεια από την Τράπεζα της Ελλάδος, από την οποία εποπτεύονται για τη λειτουργία τους (παρ.1, άρθρου 1 του ν.4354/2015).

Το Ελληνικό Δημόσιο, οι απαιτήσεις του οποίου είναι βεβαιωμένες και ληξιπρόθεσμες στο πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Οικονομικών, όπως εκπροσωπείται από 1.1.2017 από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ – Ιδρυτικός νόμος 4389/2016) και συγκεκριμένα από την Επιχειρησιακή Μονάδα Είσπραξης (Ε.Μ.ΕΙΣ.), Ειδική Αποκεντρωμένη Υπηρεσία της τότε Γενικής Διεύθυνσης Φορολογίας, νυν Γενική Διεύθυνση Φορολογικών Λειτουργιών, η οποία ασχολήθηκε αποκλειστικά με τη διαχείριση των αιτήσεων του εξωδικαστικού, ως εκπρόσωπος του Δημοσίου.

Οι Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, οι ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις των οποίων έχουν ενσωματωθεί και εισπράττονται ενιαία από το Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών (ΚΕΑΟ), το οποίο συστάθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 101 του ν.4172/2013, λειτουργεί με οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια και εποπτεύεται από τον Διοικητή του Ε.Φ.Κ.Α., με σκοπό την είσπραξη των ληξιπρόθεσμων ασφαλιστικών οφειλών των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης που έχουν ενταχθεί στον Ε.Φ.Κ.Α (άρθρο 53 του Ν. 4387/2016).

Οι θεσμικοί λοιπόν φορείς αναγνωρίζονται ως έχοντες τους κύριους ρόλους στη ρύθμιση των χρεών των οφειλετών που θα ενταχθούν στον εξωδικαστικό και καλούνται από την παράγραφο 5 του άρθρου 7 να δηλώσουν συγκεκριμένη ηλεκτρονική διεύθυνση με την οποία η ΕΓΔΙΧ, οι συντονιστές και οι οφειλέτες θα επικοινωνούν μαζί τους, μπαίνοντας έτσι σε μια διαδικασία που τουλάχιστον από πλευράς νομοθεσίας μοιάζει να είναι πλήρως ηλεκτρονική, αντικαθιστώντας

---

⁴³ ΦΕΚ Α 176/16-12-2015

την έγγραφη κοινοποίηση που ήταν καθεστώς μέχρι πριν, στην ηλεκτρονικού τύπου κοινοποίηση μέσω email.

Υποχρεωτικοί κανόνες για όλους τους θεσμικούς πιστωτές θεσμοθετούνται με τα άρθρα 9 και 15 καθώς και συγκεκριμένες διαδικασίες που πρέπει να τηρούν για να θεωρείται ότι επιτελείται ο σκοπός του εξωδικαστικού.

Κεφάλαιο 8: Οι λοιποί πιστωτές των οφειλετών

Σε αντιδιαστολή με τους «θεσμικούς πιστωτές» ο νομοθέτης δεν κατονομάζει τους λοιπούς πιστωτές του οφειλέτη καθώς μπορεί να είναι ο οποιοσδήποτε, φυσικό ή νομικό πρόσωπο που διατηρεί απαίτηση από αυτόν. Προσθέτει όμως ρητά όμως, στους λοιπούς πιστωτές και όλα τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου με ιδιαίτερη μνεία στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η προσθήκη αυτή των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ, προέκυψε από τη δημόσια διαβούλευση⁴⁴ του σχεδίου νόμου και υιοθετήθηκε στο τελικό προς ψήφιση νομοσχέδιο.

Για να θεωρηθεί όμως πιστωτής ένα άλλο πρόσωπο πέραν των θεσμικών, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ, όπως ρητά αναφέρει η παρ.1.α, του άρθρου 2 του ν.4469/2017, είναι απαραίτητο να έχει βεβαιωθεί η μη πληρωμή επιταγών και να έχουν χαρακτηριστεί «ακάλυπτες» σύμφωνα με το αρ.40 του ν.5960/1933 (ΦΕΚ 401/Α), ή να έχουν εκδοθεί οι σχετικές διαταγές πληρωμής και οι σχετικές δικαστικές αποφάσεις περί ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων.

Σε αντιδιαστολή με τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που τελούν υπό την εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος, του Δημοσίου υπό το Δημόσιο Λογιστικό και τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ) για τα βέβαια και εκκαθαρισμένα χρέη και του ΚΕΑΟ για τις βέβαιες και εκκαθαρισμένες ασφαλιστικές οφειλές, οι λοιποί πιστωτές πρέπει να αποδείξουν την απαίτησή τους έναντι του οφειλέτη, με τις διαδικασίες που έχουν θεσπιστεί ώστε να μπορούν να αναγνωριστούν έναντι τρίτων και έναντι του κράτους και όχι με ιδιωτικά συμφωνητικά χωρίς δημοσιότητα.

Οι λοιποί πιστωτές συμμετέχουν με τις απαιτήσεις τους στο αναγκαίο ποσοστό 50% για το σχηματισμό της απαρτίας (περ.σ', παρ.2, αρ.1, ν.4469/17), ώστε να προχωρήσει ο συντονιστής στην κοινοποίηση του πλήρους περιεχομένου της αίτησης και να συνεχίσει η διαδικασία προς ρύθμιση, άλλως να θεωρηθεί η διαδικασία ως άκαρπη και να συντάξει πρακτικό αποτυχίας (παρ.2, αρ.8, ν.4469/17).

Ακόμη και οι λοιποί πιστωτές μπορούν να υποβάλλουν ενστάσεις στη διαδικασία, οι οποίες θα εξεταστούν από το Δικαστήριο της επικύρωσης και στην περίπτωση που αποδειχθεί ότι δεν κλητεύθηκαν στη διαδικασία διαπραγμάτευσης ενώ ήταν δικαιούχοι ικανού ποσοστού επί του συνόλου των απαιτήσεων για ανατροπή της σύμβασης, τότε το Δικαστήριο μπορεί να εκδώσει

---

⁴⁴ Αιτιολογική Έκθεση όπως είναι αναρτημένη στον ιστότοπο της Βουλής των Ελλήνων: https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=bfef3a85-2d23-4ed8-9468-a74e0153b348

απορριπτική απόφαση για την επικύρωση της ρύθμισης, με συνέπεια να μην ισχύει η ρύθμιση του οφειλέτη με κανέναν πιστωτή (παρ.6, αρ.12, ν.4469/17).

Κεφάλαιο 9: Η λειτουργία της ηλεκτρονικής πλατφόρμας της ΕΓΔΙΧ

Η απόλυτη καινοτομία του νόμου 4469/2017 ήταν η δημιουργία μιας ηλεκτρονικής πλατφόρμας στην οποία θα διεξάγεται η όλη διαδικασία όπως προβλέπεται στα άρθρα του. Οι μέχρι τώρα διαδικασίες αναδιάρθρωσης των οφειλών γίνονταν με τη διαζώσης διαπραγμάτευση «ενός προς έναν» (οφειλέτη και πιστωτή), είτε θεσμικά μέσω κάποιου συγκεκριμένου νόμου για το Δημόσιο, τους ΦΚΑ, τους ΟΤΑ και τις τράπεζες που τους έδινε το δικαίωμα σε υπαγωγή των οφειλών σε ρύθμιση με δόσεις, είτε μέσω των συνθηκών της αγοράς για τους προμηθευτές και λοιπούς ιδιώτες πιστωτές του οφειλέτη, όπου συνήθως απεικονίζονταν σε ένα συμβολαιογραφικό έγγραφο το οποίο και μπορούσε να κατατεθεί -όταν και αν δεν τηρούνταν οι όροι- στο δικαστήριο και να αποτελέσει τελικά διαταγή πληρωμής.

Σύμφωνα με το άρθρο 16 του ν.4469/2017 «Η διαδικασία εξωδικαστικής ρύθμισης οφειλών που περιγράφεται στον παρόντα νόμο διεξάγεται μέσω ψηφιακής πλατφόρμας ηλεκτρονικής υποβολής και διαχείρισης αιτήσεων, που αναπτύσσεται από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Διοικητικής Υποστήριξης του Υπουργείου Οικονομικών (Γ.Γ.Π.Σ. και Δ.Υ.ΥΠ.ΟΙΚ.) σε συνεργασία με την Ε.Γ.Δ.Ι.Χ., φιλοξενείται και λειτουργεί στις υποδομές της Γ.Γ.Π.Σ. και Δ.Υ.ΥΠ.ΟΙΚ. και στην οποία παρέχεται πρόσβαση μέσω της ιστοσελίδας της Ε.Γ.Δ.Ι.Χ.».

Κατ' εξουσιοδότηση του άρ.16, δημοσιεύτηκε η υπ' αριθ. 116821/17⁴⁵ «Λειτουργικές προδιαγραφές της ηλεκτρονικής πλατφόρμας Εξωδικαστικού Μηχανισμού Ρύθμισης Οφειλών Επιχειρήσεων ν. 4469/2017 (ΦΕΚ Α' 62).» Απόφαση, όπου ρυθμίζει όλα τα σχετικά θέματα λειτουργίας της, 8 μήνες μετά την ψήφιση του ν.4469/2017 και 3 μήνες μετά την πανηγυρική έναρξη στις 3 Αυγούστου 2017, η οποία μεταδόθηκε ζωντανά από την ελληνική δημόσια τηλεόραση με πανηγυρισμούς και τίτλο «Ο Υπουργός Οικονομικών Δημήτρης Παπαδημητρίου ενεργοποιεί την πλατφόρμα του εξωδικαστικού μηχανισμού⁴⁶»

Παρατηρούμε ότι ενώ αναπτύχθηκε μια ηλεκτρονική πλατφόρμα που έφερε στον ίδιο ηλεκτρονικό χώρο τον οφειλέτη με τους ιδιώτες πιστωτές, δημόσιο και ασφαλιστικούς φορείς, αυτή δεν περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα πεδία είτε καταχώρησης, είτε διαλειτουργικότητας απαραίτητων πληροφοριών και στηρίζεται, για την επικοινωνία μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών τόσο στη χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και στον Συντονιστή της αίτησης, όσο

---

⁴⁵ ΦΕΚ 3909/Β/6.11.2017

⁴⁶ <https://www.youtube.com/watch?v=ywiAfgm3Oa0> (τελευταία πρόσβαση 3.1.2024)

και στην καταχώρηση των στοιχείων από τον ίδιο τον οφειλέτη. Σαφώς και ήταν αναμενόμενο να μην υπάρχει καμία δυνατότητα υποστήριξης των στοιχείων των ιδιωτών πιστωτών καθώς μόνον ο οφειλέτης μπορούσε να γνωρίζει ποιοι είναι, η πλατφόρμα όμως είχε σε πολύ μεγάλο μέρος καταχώρηση διάφορων στοιχείων όπως όλα τα οικονομικά του στοιχεία, τα βάρη επί των ακινήτων, όλους τους συνοφειλέτες, ειδικούς συνοφειλέτες και εγγυητές κλπ., με αποτέλεσμα η ολοκλήρωση μιας αίτησης να απαιτεί εξαιρετικά μεγάλο χρόνο από μια απλή αίτηση ρύθμισης οφειλών του Δημοσίου μέσω Taxisnet.

Μεγάλη καινοτομία επίσης του νόμου 4469/2017 ήταν η δημιουργία μιας «απλοποιημένης» λύσης μέσω της πλατφόρμας αυτής, για όσους οφειλέτες είχαν χρέη έως 50.000€ σύμφωνα με την παρ.3 του άρ.16 κατ' εξουσιοδότηση της οποίας ψηφίστηκε η υπ' αριθ. 130060⁴⁷/2017 ΚΥΑ «Απλοποιημένη διαδικασία ρύθμισης οφειλών επιχειρήσεων που δεν ξεπερνούν συνολικά το ποσό των πενήντα χιλιάδων ευρώ (50.000,00 €) στο πλαίσιο υπαγωγής τους στο ν. 4469/2017 «Εξωδικαστικός Μηχανισμός Ρύθμισης Οφειλών Επιχειρήσεων και άλλες διατάξεις (Α' 62)», η οποία περιλάμβανε και αξιολόγηση της βιωσιμότητας με τυποποιημένο τρόπο και δημιούργησε (παρ.3, αρ.4 ΚΥΑ 130060/17) κανόνα υποχρεωτικής αποδοχής της πρότασης της πλατφόρμας από το Δημόσιο και τους ΦΚΑ.

Η ΕΓΔΙΧ έχει διεξάγει πλήθος αναλυτικών σεμιναρίων και για την εφαρμογή του νόμου 4469/17 και για τη λειτουργία της πλατφόρμας, τα οποία είναι ακόμη αναρτημένα στο κανάλι της στο Youtube⁴⁸ και αν κρίνουμε από τη διάρκειά τους (2 ώρες και 20 λεπτά) και το περιεχόμενο καταλαβαίνουμε ότι δεν είναι μια απλή διαδικασία που θα μπορούσε να κάνει οποιοδήποτε οφειλέτης.

---

⁴⁷ ΦΕΚ 4158/Β/29.11.2017

⁴⁸ <https://www.youtube.com/@user-pp1mf9oh3g/videos> Επίσημο κανάλι της πρώην ΕΓΔΙΧ, νυν ΓΓΧΤ&ΔΙΧ (τελευταία πρόσβαση 3.1.2024)

Κεφάλαιο 10: Τα κριτήρια επιλεξιμότητας

Καθώς ο νόμος αφορά μόνο τις βιώσιμες επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν δυσκολίες ρευστότητας και η διαδικασία είναι στη σφαίρα της προπτευτευτικής με στόχο την αποφυγή της πτώχευσης και την επιστροφή στη φερεγγυότητα, εφαρμόστηκαν κριτήρια επιλεξιμότητας. Τα κριτήρια, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση, εφόσον πληρούνται αποτελούν μια πρώτη ένδειξη λειτουργικής βιωσιμότητας του οφειλέτη. Η λέξη «πρώτη» εδώ μας παραπέμπει στην αξιολόγηση των οφειλετών τη στιγμή της αίτησης και την αισιόδοξη αντίληψη ότι με την υπαγωγή του οφειλέτη στη ρύθμιση του εξωδικαστικού, θα επανέλθει η ρευστότητα και η υγιής οικονομική κατάσταση του.

Δεν χρησιμοποιεί όμως όλους τους χρηματοοικονομικούς δείκτες της επιχείρησης, οι οποίοι παρουσιάζουν μια ένδειξη της οικονομικής ευρωστίας μιας επιχείρησης, αλλά αναφέρεται σε στοιχεία από το Ε3 (φορολογικό έντυπο απεικόνισης των οικονομικών του δεδομένων με σκοπό τη φορολογία και όχι την εξέταση της βιωσιμότητας της επιχείρησης), δηλαδή ο νόμος περιορίστηκε σε έναν από τους χρηματοοικονομικούς δείκτες.

Τα κριτήρια δηλαδή της επιλεξιμότητας ταυτίζονται για τον νόμο με την αξιολόγηση της βιωσιμότητας μιας επιχείρησης, όχι όμως της συνολικής ανάλυση όλων των οικονομικών της στοιχείων, αλλά μάλλον όσων μπορούν να προσδιορίσουν την ικανότητα πληρωμής.

Επειδή, ο νόμος αρχικά προέβλεπε την υπαγωγή των φυσικών και νομικών προσώπων που έχουν την πτωχευτική ικανότητα, ασκούν δηλαδή εμπορική δραστηριότητα, τα κριτήρια επιλεξιμότητας χωρίστηκαν σε δύο κατηγορίες με βάση την τήρηση των λογιστικών τους βιβλίων σύμφωνα με τον νόμο 4308/2014⁴⁹ «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις»: όσων τηρούν απλογραφικά και όσων τηρούν διπλογραφικά λογιστικά βιβλία.

Για όσες επιχειρήσεις λοιπόν τηρούν απλογραφικό λογιστικό είναι επιλέξιμες, εφόσον σε μία (1) τουλάχιστον από τις τελευταίες τρεις (3) χρήσεις πριν από την υποβολή της αίτησης έχουν θετικό καθαρό αποτέλεσμα προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων. Για να υπολογιστεί δηλαδή το καθαρό αποτέλεσμα (έσοδα μείον δαπάνες) καθεμίας από τις τελευταίες τρεις (3) χρήσεις από τις συνολικές δαπάνες αφαιρούνται αυτές που αφορούν σε τόκους και συναφή έξοδα και αποσβέσεις παγίων, όπως αυτές καταγράφονται στους αντίστοιχους κωδικούς του

---

⁴⁹ ΦΕΚ 251/Α/24.11.2014

φορολογικού εντύπου Ε.3 (κατάσταση οικονομικών στοιχείων από επιχειρηματική δραστηριότητα).

Και για όσες τηρούν διπλογραφικό λογιστικό σύστημα, κρίνονται επιλέξιμες εφόσον σε μία (1) τουλάχιστον από τις τελευταίες τρεις (3) χρήσεις πριν από την υποβολή της αίτησης είχαν θετικά αποτελέσματα προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων, ή θετική καθαρή θέση (equity), η οποία προσδιορίζεται από το αριθμητικό αποτέλεσμα που προκύπτει εάν από το συνολικό ενεργητικό της επιχείρησης αφαιρεθούν οι συνολικές υποχρεώσεις της.

Με την παρ.3 του άρθρου 16 του νόμου 4469/2017 όμως, δίνεται η εξουσιοδότηση να χορηγούνται ρυθμίσεις με «απλοποιημένη» όπως την ονομάζει διαδικασία σε όσους οφείλουν έως 50.000€ και σύμφωνα με την εξουσιοδοτική αυτή εκδίδεται πολύ σύντομα και μάλιστα στον ίδιο χρόνο (2017) η σχετική ΚΥΑ.

Στην ΚΥΑ 130060/2017⁵⁰ «Απλοποιημένη διαδικασία ρύθμισης οφειλών επιχειρήσεων που δεν ξεπερνούν συνολικά το ποσό των πενήντα χιλιάδων ευρώ (50.000,00 €) στο πλαίσιο υπαγωγής τους στο ν. 4469/2017 «Εξωδικαστικός Μηχανισμός Ρύθμισης Οφειλών Επιχειρήσεων και άλλες διατάξεις (Α' 62)» αυτή, και συγκεκριμένα στο άρθρο 3 με τίτλο «Τυποποιημένος Τρόπος Αξιολόγησης Βιωσιμότητας», γίνεται ανάλυση των κριτηρίων ως εξής: «α) Θετικό καθαρό αποτέλεσμα προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων κατά την τελευταία χρήση ή σε δύο (2) από τις τρεις (3) τελευταίες χρήσεις πριν από την υποβολή της αίτησης υπαγωγής στο ν. 4469/2017, και β) Ο λόγος του συνόλου των οφειλών, μετά την αφαίρεση των ποσών της περίπτ. α'⁵¹ της παρ. 1 του άρθρου 4, προς το καθαρό αποτέλεσμα προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων να είναι ίσος ή μικρότερος από οκτώ (8). Για την εφαρμογή της παρούσας προϋπόθεσης λαμβάνεται υπόψη το μεγαλύτερο ποσό που προκύπτει από τη σύγκριση των εξής ποσών: αα) του καθαρού αποτελέσματος προ φόρων τόκων και αποσβέσεων της τελευταίας χρήσης και ββ) του μέσου όρου των δύο (2) πλέον θετικών καθαρών αποτελεσμάτων προ φόρων τόκων και αποσβέσεων από τις τρεις (3) τελευταίες χρήσεις»

---

⁵⁰ ΦΕΚ 4158/Β/29.11.2017

⁵¹ «α) Αφαιρούνται τα ακόλουθα ποσά ανά πιστωτή: αα) το σύνολο των τόκων υπερημερίας των πιστωτών του ιδιωτικού τομέα. ββ) ποσοστό ενενήντα πέντε τοις εκατό (95%) των απαιτήσεων του Δημοσίου από πρόστιμα που έχουν επιβληθεί από τη φορολογική διοίκηση. γγ) ποσοστό ογδόντα πέντε τοις εκατό (85%) των απαιτήσεων του Δημοσίου και των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης από προσαυξήσεις ή τόκους εκπρόθεσμης καταβολής. Τα ποσά των υποπεριπτ. ββ) και γγ) αφαιρούνται με την επιφύλαξη της παρ. 6 του άρθρου 15 του ν. 4469/2017.»

Χρησιμοποιείται δηλαδή το χρηματοοικονομικό μέγεθος EBITDA (Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization), το οποίο απεικονίζει τα κέρδη μιας επιχείρησης πριν από τα χρηματοοικονομικά έξοδα, τους φόρους εισοδήματος, και τις αποσβέσεις των ενσώματων και άυλων περιουσιακών στοιχείων και η σχέση των καθαρών οφειλών προς τον δείκτη αυτόν που αποτελεί έναν από τους βασικούς δείκτες ρευστότητας μιας επιχείρησης⁵².

Ο δείκτης καθαρές οφειλές προς EBITDA, απεικονίζει τα χρόνια που θα χρειαστούν προκειμένου η εταιρεία να εξοφλήσει μέσω των λειτουργικών της αποτελεσμάτων (EBITDA) το σύνολο των δανειακών της υποχρεώσεων και ο νόμος 4469/2017 έχει θέσει ως όριο όχι τα δέκα χρόνια που είναι το μέγιστο για το δημόσιο ή τα είκοσι χρόνια που είναι για τις τράπεζες, αλλά τα οκτώ χρόνια ώστε να θεωρηθεί επιλέξιμος και να προχωρήσει σε ρύθμιση. Ο βασικότερος λόγος που το όριο αυτό έχει προσδιοριστεί χαμηλά είναι η δυνατότητα που προσφέρει ο νόμος για κούρεμα των οφειλών και συνεπώς ευεργετική αντιμετώπιση των οφειλετών.

Το όριο των οφειλών για χορήγηση απλοποιημένης λύσης μέσω του νόμου αυξήθηκε από τις 50.000 ευρώ στις 300.000 ευρώ με το άρ.12 του ν.4587/2018⁵³ και με την ΚΥΑ 61654/2019⁵⁴ ο λόγος των καθαρών οφειλών προς EBITDA αυξήθηκε από οκτώ σε 10, καθώς υπήρξε η πρόθεση ενίσχυσης των επιχειρήσεων για υπαγωγή στις διατάξεις του εξωδικαστικού.

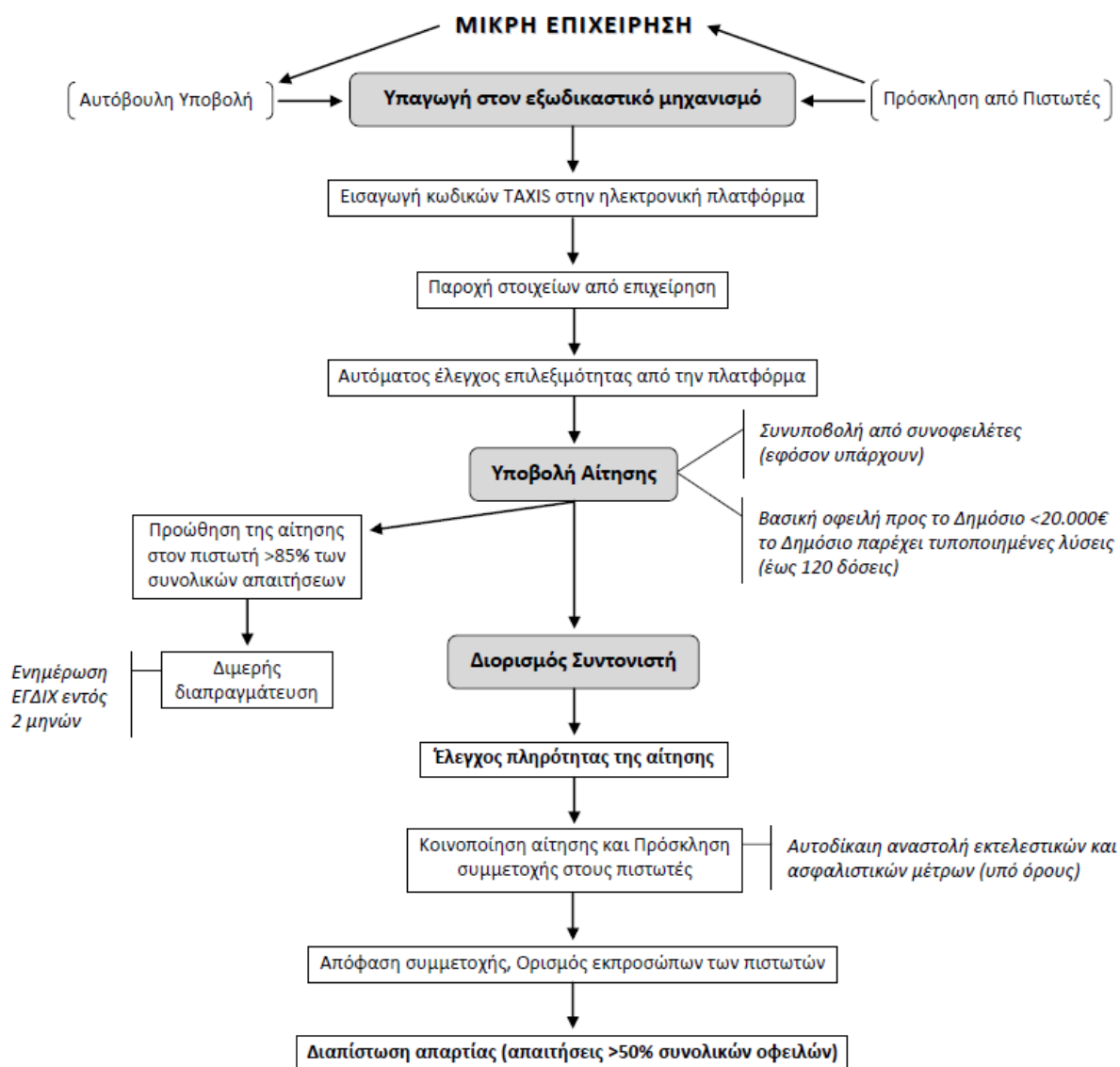
⁵² Γεωργόπουλος Αντ., Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

⁵³ ΦΕΚ 218/Α/24.12.2018

⁵⁴ ΦΕΚ 2324/Β/14.6.2019

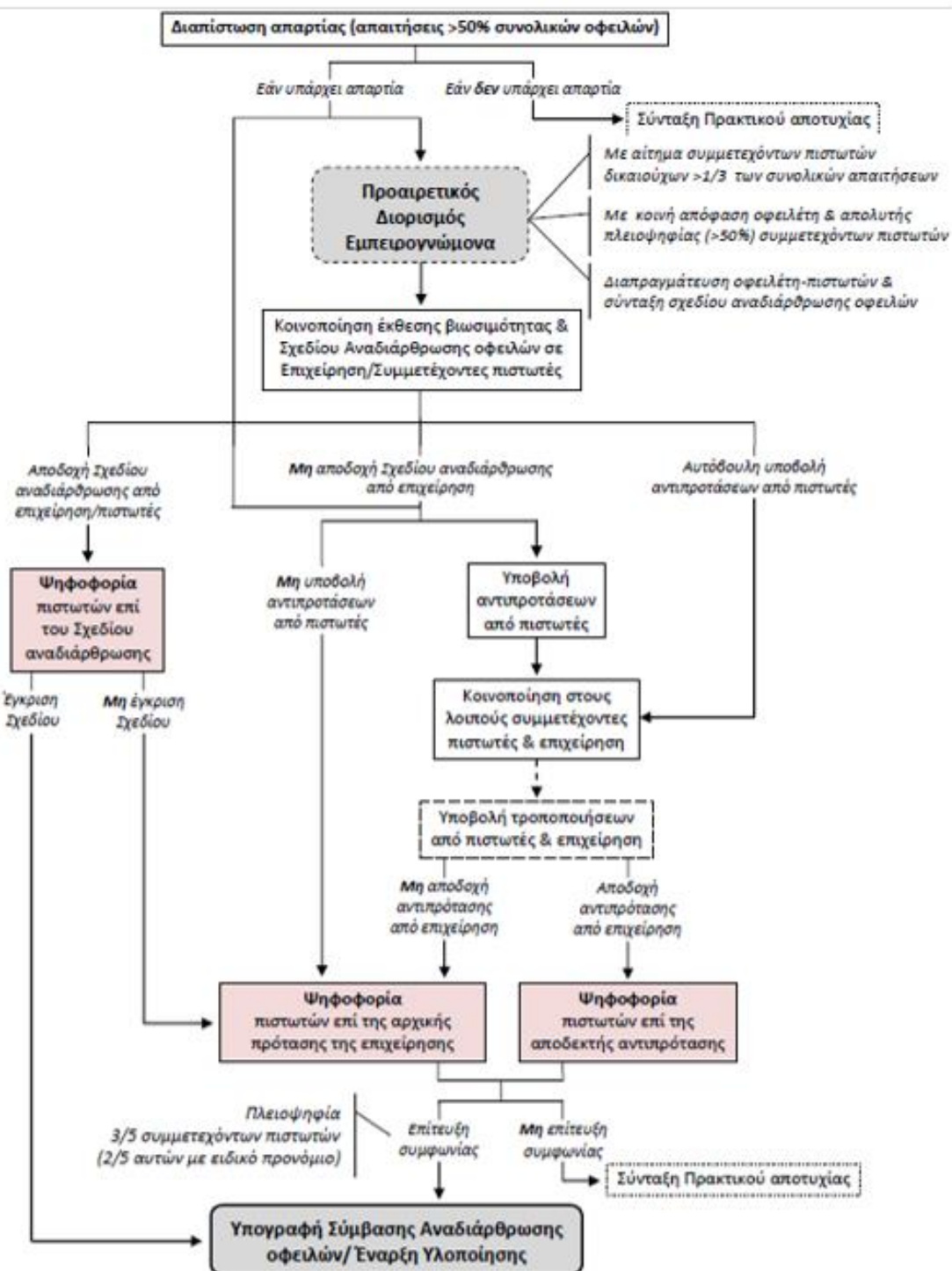
Κεφάλαιο 11: Η διαδικασία της διαπραγμάτευσης και η ικανότητα αποπληρωμής

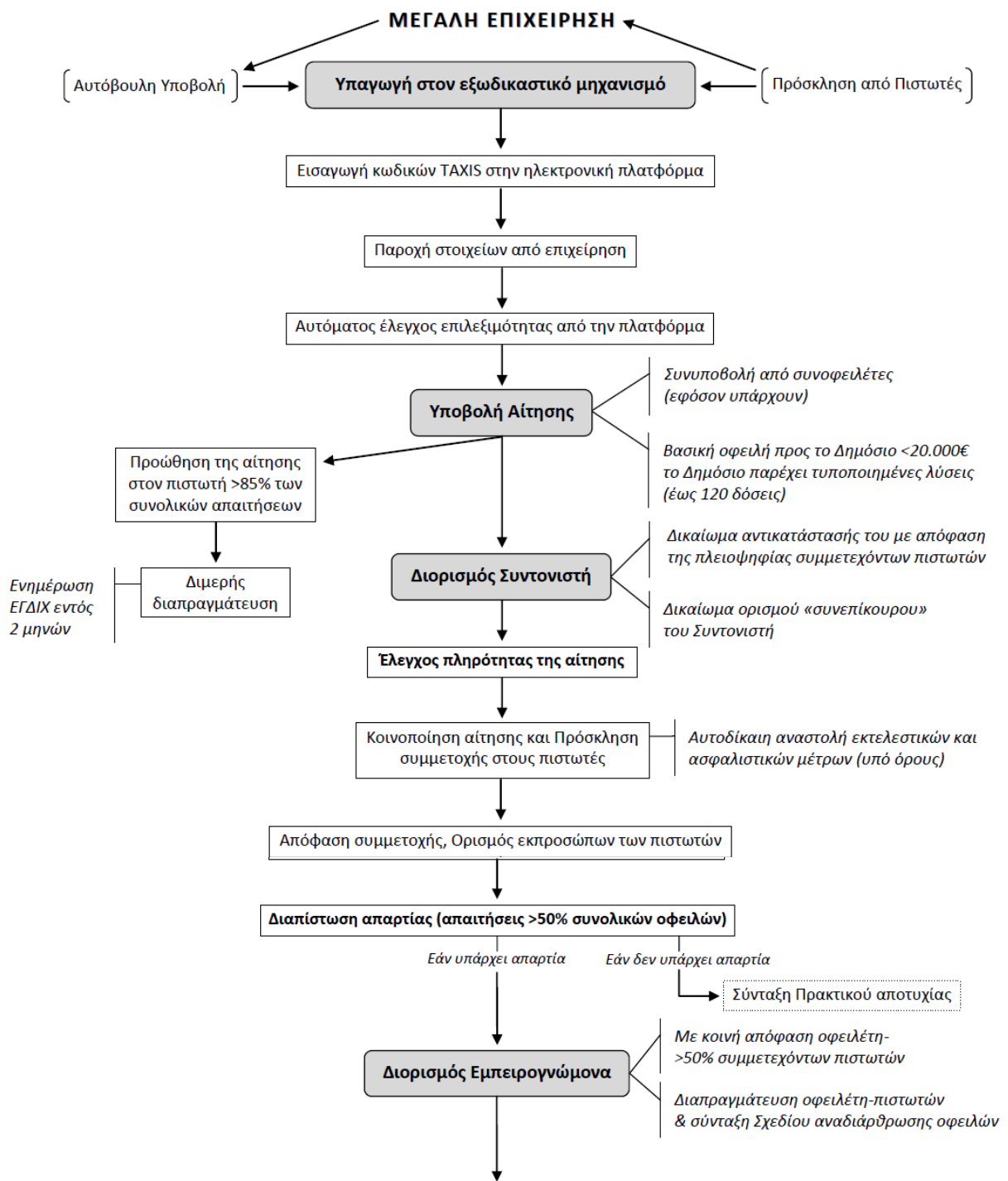
Η ΕΓΔΙΧ στον επίσημο ιστότοπο⁵⁵ της για τον εξωδικαστικό του ν.4469/17, παρουσιάζει αναλυτικά και διαγραμματικά τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης μιας μικρής επιχείρησης και μιας μεγάλης επιχείρησης, όπως φαίνεται στα πιο κάτω σχεδιαγράμματα ροής.

⁵⁵ http://www.keyd.gov.gr/np_ocw_aithsh-link-01_uliko/ (τελευταία πρόσβαση 12.12.2023)

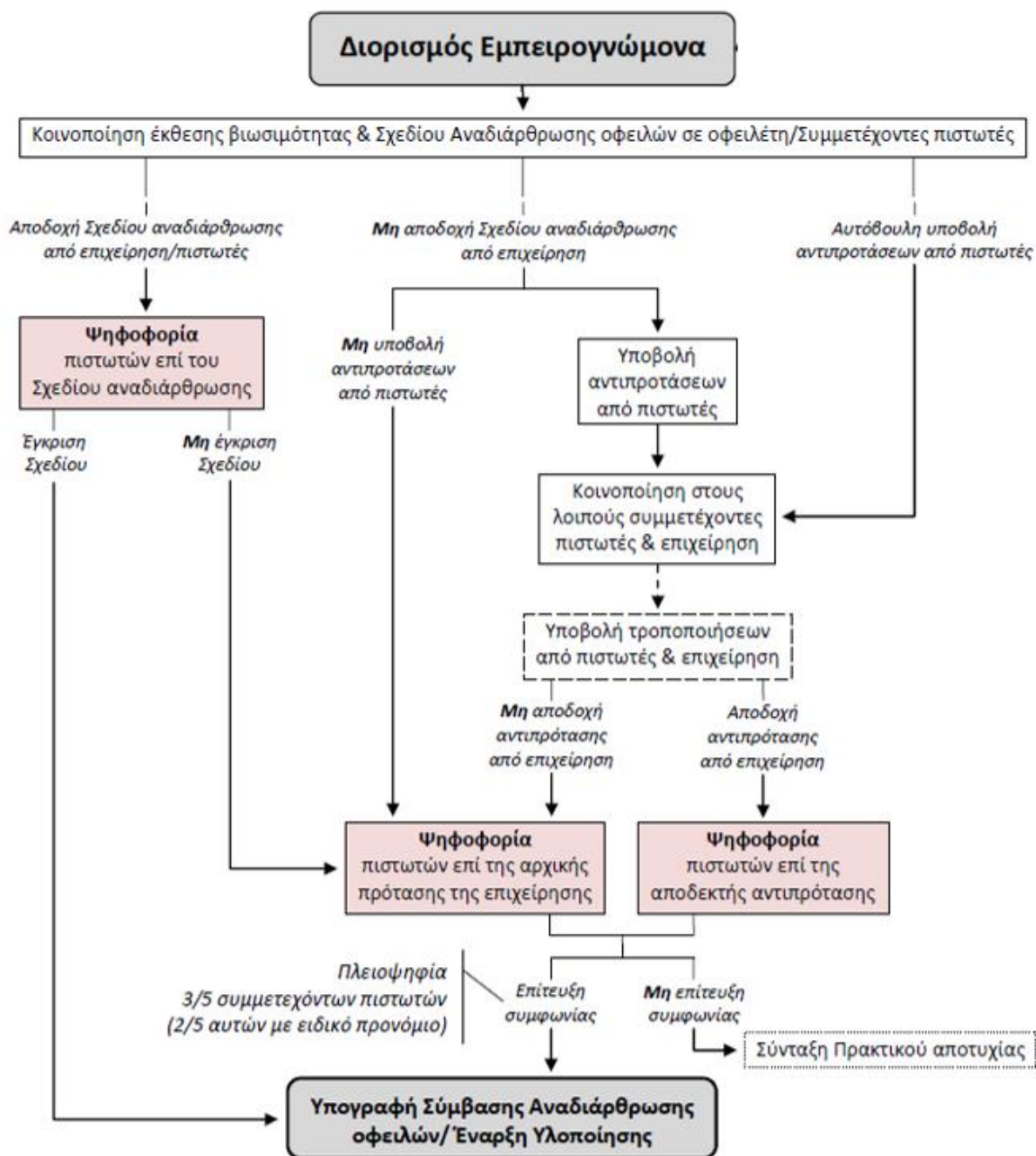
Μικρή Επιχείρηση συνέχεια

Μεγάλη Επιχείρηση συνέχεια

Κεφάλαιο 12: Η δυνατότητα συνεργασίας των χρηματοδοτικών φορέων μεταξύ τους

Μια καινοτομία του εξωδικαστικού ήταν η δυνατότητα συνεργασίας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων μεταξύ τους ώστε να υποβάλουν κοινή πρόταση (άρ.17, ν.4469/17). Η δυνατότητα αυτή δίνεται όχι μόνο στα πιστωτικά ιδρύματα αλλά και στις εταιρίες διαχείρισης ή απόκτησης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις (ΕΔΑΔΠ ή ΕΑΑΔΠ).

Εφόσον το κοινό «μέτωπο» ήταν ο οφειλέτης προς τις τράπεζες και ο σκοπός ήταν η διαχείριση των «κόκκινων» δανείων, οι συνθήκες είχαν ωριμάσει ώστε το τραπεζικό και χρηματοπιστωτικό σύστημα να συσπειρωθεί για να συλλέξει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες, προκειμένου να αξιολογηθεί από κοινού η βιωσιμότητα της επιχείρησης και να υποβληθεί μια συμφέρουσα, για τα εμπλεκόμενα μέρη, πρόταση.

Βασικό ρόλο στην επίτευξη αυτής της συνεργασίας, έπαιξε η «Τειρεσίας», όπου λειτούργησε ως βάση δεδομένων και ενδιάμεσος κρίκος για την επεξεργασία των απαιτούμενων στοιχείων, όπως αναφέρεται στον ιστότοπο της «Τειρεσίας⁵⁶»: *«Στη διάρκεια της πορείας μας, αναδείξαμε την τεχνογνωσία μας υποστηρίζοντας σημαντικά έργα του Δημοσίου που μας ανατέθηκαν από τις Τράπεζες, όπως ο εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών, αναλαμβάνοντας την επικοινωνία μεταξύ Τραπεζών και Δημοσίου, αλλά και τη διασφάλιση της λειτουργικότητας του μηχανισμού.»*

Στην ΚΥΑ 116821/17⁵⁷, ο ρόλος της Τειρεσίας είναι ξεκάθαρος καθώς γίνεται σαφής και αναλυτική περιγραφή των διαδικασιών που ακολουθεί για την άντληση των απαραίτητων στοιχείων (δάνεια, οφειλές, εμπράγματα και ενοχικές απαιτήσεις, τραπεζικές καταθέσεις, εμβάσματα, επενδυτικά προϊόντα και χαρτοφυλάκιο μετοχών) και της αξίας τους, ώστε να αξιοποιηθούν στην εκτίμηση της ικανότητας πληρωμής και στη βιωσιμότητα του οφειλέτη, ώστε να υπολογιστεί η προσφορότερη για όλους τους συμμετέχοντες λύση.

Ενδεικτικό της σημασίας που είχε η Τειρεσίας στη διαδικασία του εξωδικαστικού είναι η αναφορά στο βιογραφικό των στελεχών του: «...Το 2017 ορίστηκε Διευθυντής στον Εξωδικαστικό Μηχανισμό Ρύθμισης Οφειλών (ν. 4469/17). Οργάνωσε και λειτούργησε το Διατραπεζικό Κέντρο του OCW – HUB, έχοντας συνεργασία και επικοινωνία με τις Τράπεζες, καθώς και τους φορείς του Δημοσίου (ΑΑΔΕ, ΕΦΚΑ, ΕΓΔΙΧ)...».

⁵⁶ <https://www.tiresias.gr/el/i-etaireia/ergo/> (τελευταία πρόσβαση 20.12.2023)

⁵⁷ ΦΕΚ 3909/Β/6.11.2017

Κεφάλαιο 13: Ο ρόλος του Εμπειρογνώμονα στην αίτηση

Ως «εμπειρογνώμονας», σύμφωνα με τον νόμο, νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που προσφέρει κατ' επάγγελμα υπηρεσίες παροχής χρηματοοικονομικών συμβουλών (περ.ιδ παρ.2 άρ.1 ν.4469/17). Συνεπώς, οποιοσδήποτε ή οποιαδήποτε έχει πραγματοποιήσει έναρξη εργασιών με αυτή τη δραστηριότητα. Φαίνεται να μην υπάρχουν συγκεκριμένα κριτήρια ή άλλες διαδικασίες κατά την ψήφιση του νόμου, που να έχουν ληφθεί υπόψη για τον προσδιορισμού του εμπειρογνώμονα στον εξωδικαστικό.

Επειδή όμως καλούνται ετερόκλητοι πιστωτές δημόσιου και ιδιωτικού τομέα να συμφωνήσουν για το μέλλον μιας μικρής ή μεγάλης επιχείρησης, ανακύπτει η ανάγκη ενός «ανεξάρτητου» κριτή της πραγματικής οικονομικής κατάστασης του οφειλέτη που θα την αξιολογήσει αντικειμενικά και με χρηματοοικονομικά εργαλεία και δεν θα ερμηνεύσει κατά το συμφέρον του ενός ή του άλλου πιστωτή.

Ενώ στους ορισμούς γίνεται αναφορά στον εμπειρογνώμονα ως κάποιον που παρέχει χρηματοοικονομικές συμβουλές, στο άρθρο 11 του ν.4469/17, έξαφνα γίνεται σε αυτόν τον εμπειρογνώμονα σαφή ανάθεση εκπόνησης της αξιολόγησης βιωσιμότητας του οφειλέτη. Δεν υπάρχουν όμως σαφείς ορισμοί του τι σημαίνει βιωσιμότητα μιας επιχείρησης ώστε να μπορέσει ο εμπειρογνώμονας να την αξιολογήσει. Αλλά ούτε συγκεκριμένα κριτήρια σύμφωνα με την οποία θα μπορούσε να αξιολογήσει. Επαφίεται, δηλαδή ο νομοθέτης, στην όποια κατάρτιση του χρηματοοικονομικού συμβούλου να εκπονήσει μια μελέτη βιωσιμότητας κατά την επαγγελματική του εμπειρία, κατάρτιση, αντίληψη και ικανότητα.

Το νομοθέτημα όμως ενδιαφέρθηκε να μην επιβαρύνει τις μικρές επιχειρήσεις με το κόστος πρόσληψης ενός εμπειρογνώμονα, καθώς η αμοιβή του δεν καθορίζεται ούτε περιορίζεται όπως η αμοιβή του συντονιστή και συνάγεται ότι είναι δυσβάστακτη για τον οφειλέτη. Το υψηλό κόστος του εμπειρογνώμονα υπονοείται και από την ανάλυση του νομοθετήματος για το ποιος –κατά περίπτωση- πληρώνει τελικά τον εμπειρογνώμονα.

Ενάμιση σχεδόν έτος μετά την ψήφιση του νόμου 4469/17, εκδίδεται η ΚΥΑ 83588/3.8.2018 για τη δημιουργία Μητρώου Εμπειρογνωμόνων για τις ανάγκες του εξωδικαστικού, το οποίο δημιουργείται και τηρείται από την ΕΓΔΙΧ. Εισάγονται δηλαδή κανόνες τόσο για το ποιος/ποια μπορεί να εκτελέσει το έργο αυτό αλλά τα προσόντα περιορίζονται στον τρόπο που έχει αποκτήσει την άδεια άσκησης του επαγγέλματος. Επίσης εισάγονται κανόνες ασυμβίβαστου και

κανόνες «ποινικού» τύπου (να μην έχει καταδικαστεί για διάφορα αδικήματα), καθώς και υποχρέωση εχεμύθειας σε όλη τη διαδικασία.

Η ΚΥΑ, με πλάγιο τρόπο, κατηγοριοποιεί κάποιους από τους εμπειρογνώμονες που έχουν εγγραφεί σε αυτό το επίσημο μητρώο της ΕΓΔΙΧ, ως καλύτερους ή ικανότερους ή πιο αποδεκτούς ή πιο «επίσημους» από κάποιους άλλους, καθώς θεσπίζει υποχρεωτική αποδοχή από το Δημόσιο και τους ΦΚΑ μόνο όσους έχουν λάβει άδεια άσκησης επαγγέλματος από την Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΤΕ) σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 4449/2017⁵⁸, ή είναι πιστοποιημένοι εκτιμητές του κλάδου άυλων αγαθών ή επιχειρήσεων, εγγεγραμμένοι στο οικείο Μητρώο του Υπουργείου Οικονομικών και όχι για όσους έχουν δικαίωμα εγγραφής ως μέλη του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΟΕΕ), (παρ.9, ΚΥΑ 83588/2018⁵⁹) δημιουργώντας με αυτόν τον περιορισμό μια αμφισβήτηση του κύρους και της αξιοπιστίας τους, παρότι είναι ήδη δεκτοί στον μηχανισμό του Μητρώου.

Εν κατακλείδι, ούτε και σε αυτή την απόφαση εισάγονται έστω και υποτυπωδώς ορισμοί για τα κριτήρια βιωσιμότητας μιας επιχείρησης, αν και ένας από τους βασικούς λόγους διορισμού εμπειρογνώμονα είναι η τεκμηρίωση της βιωσιμότητας της. Αφήνεται να εννοηθεί και πάλι ότι πρόκειται για θεσπισμένους υφιστάμενους και προσδιορισμένους κανόνες και σύμφωνα με αυτούς θα πορευτεί και ο εξωδικαστικός.

---

⁵⁸ ΦΕΚ 7/Α'/24.1.2017 ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4449 Υποχρεωτικός έλεγχος των ετήσιων και των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, δημόσια εποπτεία επί του ελεγκτικού έργου και λοιπές διατάξεις.

⁵⁹ ΦΕΚ 3252/Β/8.8.2018 ΚΥΑ 83588, Σύσταση Μητρώου Εμπειρογνομόνων του άρθρου 11 του ν. 4469/2017.

Κεφάλαιο 14: Η σύμβαση αναδιάρθρωσης των οφειλών (διαμόρφωση, υποβολή, ισχύς, δικαστική επικύρωση)

14.1: Η διαμόρφωση της σύμβασης αναδιάρθρωσης των οφειλών και η ισχύς της

Η Σύμβαση του εξωδικαστικού του ν.4469/2017 σύμφωνα με την ΕΓΔΙΧ διέπεται κατ' αρχήν από την Αρχή της ελεύθερης διαμόρφωσης του περιεχομένου της και αποτελεί το ενιαίο κείμενο που έχει συμφωνηθεί από τον οφειλέτη και όλους τους συμβαλλόμενους πιστωτές του (δημόσιο, τράπεζες, ιδιώτες) και διαμορφώνεται ελεύθερα όσον αφορά τους όρους αποπληρωμής των ιδιωτών και με υποχρεωτικούς κανόνες όσον αφορά τους όρους αποπληρωμής των δημόσιων φορέων.

Όσον αφορά τους ιδιώτες πιστωτές μπορεί να συμφωνηθεί τόσο η μεταβολή του χρόνου εκπλήρωσης των απαιτήσεων με μια περίοδο χάριτος στην αρχή της υπογραφής της σύμβασης, όσο και η διαμόρφωση του επιτοκίου για την αποπληρωμή των δόσεων το οποίο θα μπορούσε να είναι και συνάρτηση των μελλοντικών κερδών της επιχείρησης. Επίσης, είναι επιτρεπτή και η διαγραφή μέρους των απαιτήσεων, ή η κεφαλαιοποίηση των απαιτήσεων με έκδοση μετοχών ή εταιρικών μεριδίων, όπως και η αποπληρωμή με άλλα ανταλλάγματα γενικά μη χρηματικά.

Όπως άλλωστε αναφέρεται στη σχετική διαβούλευση του νομοσχεδίου (συγκεντρωτικά δεδομένα αυτής αποτυπώνονται στην αιτιολογική του νόμου), υπήρξαν πολλές προτάσεις για το υποχρεωτικό περιεχόμενο της σύμβασης όπως ενδεικτικά η οριστική διευθέτηση των οφειλών με μεταβίβαση ακινήτου στον πιστωτή, ο περιορισμός της ευθύνης του εγγυητή ενός δανείου της επιχείρησης, προτάσεις όμως που δεν έγιναν δεκτές καθώς ο νομοθέτης θεώρησε ότι αφενός η απαρίθμηση υποχρεωτικών κανόνων/περιπτώσεων θα περιόριζε τις πιθανότητες να επιτευχθεί συμφωνία με όλους τους πιστωτές και αφετέρου οι όροι αυτοί μπορούν κάλλιστα να συμπεριληφθούν κατά περίπτωση στη σύμβαση η οποία έτσι κι αλλιώς διέπεται από την αρχή της ελεύθερης διαμόρφωσης του περιεχομένου της.

Το ετερόκλητο όμως των πιστωτών που καλούνται από κοινού να ρυθμίσουν τις οφειλές μιας επιχείρησης, επιτάσσει την ανάγκη θέσπισης συγκεκριμένου πλαισίου μέσα στο οποίο διαμορφώνονται απτοί και εφαρμόσιμοι κανόνες για το Δημόσιο και τους ΦΚΑ. Καθώς, οι ιδιώτες πιστωτές έχουν ελεύθερη τη βούληση να αναπτύξουν οποιαδήποτε συζήτηση και να μελετήσουν το οικονομικό περιβάλλον του οφειλέτη και των συγκεκριμένων προσδοκιών που θα έχουν από αυτόν στο μέλλον, οι οφειλές του Δημοσίου και των ΦΚΑ δεν είναι ελεύθερες προς διαπραγμάτευση καθώς ορίζονται εντός συγκεκριμένου κανονιστικού πλαισίου από το

οποίο μπορούν να εξαιρεθούν με αντίστοιχη νομοθετική ρύθμιση, η οποία και πάλι είναι απαραίτητη για την διαφάνεια και την ορθή διαχείριση του δημοσίου χρήματος και της δημοσιονομικής σταθερότητας να διέπονται από συγκεκριμένους κανόνες που θα εφαρμοστούν ενιαία και αμερόληπτα.

Για την προστασία λοιπόν του δημοσίου συμφέροντος και των ασφαλιστικών ταμείων, τα άρθρα 9 και 15 του ν.4469/2017 θεσπίζουν συγκεκριμένους κανόνες, και κυρίως την Αρχή της μη χειροτέρευσης της θέσης των πιστωτών, δηλαδή την απαγόρευση να περιέλθει κάποιος πιστωτής σε χειρότερη θέση με τη συγκεκριμένη ρύθμιση από ότι θα ήταν σε περίπτωση βίαιης ρευστοποίησης της επιχείρησης (no-worse-off rule).

Οι κανόνες αφορούν τόσο τα μέγιστα ποσά διαγραφών (τόκοι υπερημερίας, πρόστιμα του δημοσίου και των ΦΚΑ), τη διατήρηση ή όχι των βαρών (υποθηκών κλπ) επί των ακινήτων, όσο και το ελάχιστο ποσό δόσης (50€) και τον μέγιστο αριθμό δόσεων (120 δόσεις) για το δημόσιο.

Η τελική σύμβαση που περιλαμβάνει τις οφειλές, τους πιστωτές, τους όρους αποπληρωμής κάθε πιστωτή και προβλέψεις για τους μη συμβαλλόμενους πιστωτές, διαμορφώνεται από τον οφειλέτη και όλα τα εμπλεκόμενα μέρη και ο συντονιστής της κάθε υπόθεσης φροντίζει να προωθηθεί για υπογραφή από αυτά. Η διαδικασία γίνεται με διαζώσης παρουσία και μεταφορά της σύμβασης από τον έναν πιστωτή στον άλλο. Κάθε πιστωτής φροντίζει μόνος του να τηρούνται οι κανόνες που είτε επιθυμεί, είτε είναι υποχρεωτικοί από το νόμο.

Τόσο η ΑΑΔΕ⁶⁰ όσο και το ΚΕΑΟ έχουν εκδώσει σχετικές εγκυκλίους που ρυθμίζουν όλα τα κριτήρια που πρέπει να πληρούνται στη σύμβαση ώστε το Δημόσιο και το ΚΕΑΟ να την υπογράψουν και να επέλθουν τα έννομα αποτελέσματα για τον οφειλέτη.

---

⁶⁰ Ενδεικτικά: ΠΟΛ.1105 και ΠΟΛ.1124 του 2017

14.2: Η υποβολή προς δικαστική επικύρωση της σύμβασης αναδιάρθρωσης των οφειλών

Από την κατάρτισή της ήδη η σύμβαση δημιουργεί δικαιώματα και υποχρεώσεις τόσο στους συμβαλλόμενους όσο και στους μη συμβαλλόμενους πιστωτές, για τους οποίους πρέπει να περιλαμβάνει αναλυτικά και τις οφειλές τους και τον τρόπο αντιμετώπισής τους με χρηματική ή άλλη αποπληρωμή τους ή με διαγραφή ποσού οφειλής (παρ.6 αρ.9 ν.4469/2017)

Από τη διατύπωση της παρ.1 του άρθρου 12 του ν.4469/17 προκύπτει ότι η δικαστική επικύρωση της σύμβασης είναι προαιρετική και είτε ο οφειλέτης είτε κάποιος πιστωτής μπορεί να την υποβάλει στο αρμόδιο δικαστήριο προς επικύρωση. Είναι σαφές εδώ ότι όταν υπάρχουν διαφωνούντες πιστωτές που έχουν υποχρεωτικά συμπεριληφθεί στο πλάνο αποπληρωμής και μη συμβαλλόμενοι πιστωτές που επίσης έχουν υπολογιστεί στη σύμβαση, η δικαστική επικύρωση είναι μονόδρομος για να ενδυθεί η συμφωνία υποχρεωτικότητα απέναντι όλων.

Με την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης στο αρμόδιο δικαστήριο είναι υποχρεωτική η κατάθεση ενός πλήθους δικαιολογητικών που συνιστούν έναν μεγάλο φάκελο προς εξέταση. Υπό τον φόβο της γενικευμένης καθυστέρησης εκδίκασης των υποθέσεων από τα δικαστήρια, η ΕΓΔΙΧ συμπεριέλαβε στον νόμο συγκεκριμένες προθεσμίες, δηλαδή προσδιορισμό της συζήτησης εντός δύο μηνών από την κατάθεση και δημοσίευση εντός τριών μηνών από τη συζήτηση, προσπαθώντας να περιορίσει το μάκρος της υπόθεσης στο παράθυρο των πέντε μηνών.

Καθώς όμως έχει ήδη τεθεί σε εφαρμογή η ηλεκτρονική πλατφόρμα μέσω της οποίας γίνεται ένα μέρος της διαδικασίας του εξωδικαστικού, στις λειτουργικές προδιαγραφές της πλατφόρμας συμπεριλήφθηκαν πεδία που αφορούν την δικαστική αυτή διαδικασία, σε μια προσπάθεια να συγκεραστούν η εξωσυστημική με τη συστημική διαδικασία, υποχρεώνοντας τον οφειλέτη ή πιστωτή να ενημερώσει τα σχετικά πεδία και να «φορτώσει» στο σύστημα την αίτηση, τα σχετικά δικαιολογητικά και την έκβαση της συμφωνίας στο δικαστήριο και να ενημερώσει με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου όλους τους εμπλεκόμενους.

Κεφάλαιο 15: Οι έννομες συνέπειες για τον οφειλέτη και τους πιστωτές

Πρωταρχικός σκοπός του εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών ήταν η διάσωση των βιώσιμων επιχειρήσεων και των εμπόρων μέσω της ρύθμισης των οφειλών τους σε μια ενιαία διαδικασία, με όλους τους πιστωτές του, ιδιώτες και δημόσιους. Αυτό δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί εάν κατά τη διάρκεια της διαπραγμάτευσης ή ακόμη καλύτερα από την αρχή της, δεν προστατεύονταν από τους πιστωτές του, όσον αφορά την αναγκαστική εκτέλεση εις βάρος του.

Η συνήθης πρακτική της νομοθεσίας είναι να μην επιτρέπει να βρίσκεται ο οφειλέτης σε περισσότερες από μια διαδικασίες είτε ρύθμισης, είτε αφερεγγυότητας. Το άρθρο 13 όμως του 4469/17, αναγνωρίζοντας τις δυσκολίες που έχουν οι οφειλέτες για τη ρύθμιση των δανείων τους σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, δημιουργεί μια εξαίρεση και επιτρέπει στον οφειλέτη να «δοκιμάσει» και το εργαλείο του εξωδικαστικού και αν δεν προκύψει λύση μέσω αυτού να ξαναγυρίσει στο εργαλείο του Κώδικα Δεοντολογίας των Τραπεζών (αρ.4 παρ.8 ν.4469/17).

Ο Κώδικας Δεοντολογίας των Τραπεζών που έχει θεσπιστεί με τον ν.4224/2013, παρέχει λύσεις διευθέτησης δανείων όπως -ενδεικτικά και όχι περιοριστικά- την επιμήκυνση διάρκειας πληρωμής, την προσωρινή καταβολή μόνο των τόκων ή και τη διαγραφή μέρους της οφειλής. Η υποβολή αίτησης στον εξωδικαστικό αναστέλλει προσωρινά τη διαδικασία του ΚΔΤ, παρέχει όμως το δικαίωμα στον οφειλέτη να «ξαναπιάσει» τη διαδικασία του ΚΔΤ από εκεί όπου σταμάτησε, στην περίπτωση που ο εξωδικαστικός δεν έχει το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Η αναστολή των αναγκαστικών μέτρων είσπραξης ξεκινάει με τη διαπίστωση από τον Συντονιστή της αίτησης ότι ο φάκελος της αίτησης είναι πλήρης και κοινοποιεί τη διαπίστωση αυτή σε όλους τους πιστωτές. Η αναστολή καταλαμβάνει εκτός από τον οφειλέτη και τους συνοφειλέτες που έχουν συνυποβάλλει την αίτηση στον εξωδικαστικό.

Η μόνο εξαίρεση της αναστολής αφορά τις ειδικές ρυθμίσεις για αναγκαστική εκτέλεση των συμφωνιών παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας που έχει θεσπιστεί με τον ν.3301/2004, οι οποίες αποτελούν μια «υπερεξασφάλιση» του πιστωτή καθώς, διασφαλίζεται ότι ο πιστωτής θα ικανοποιηθεί άμεσα από το αντικείμενο της συναφθείσας χρηματοοικονομικής ασφάλειας, ενώ δίνονται πληθώρα σημαντικών προνομίων στον πιστωτή έναντι τόσο του οφειλέτη όσο και των λοιπών δανειστών του τελευταίου.

Η αναστολή αναγκαστικών και λοιπών μέτρων χορηγείται αρχικά για εβδομήντα ημέρες (αρ.13 ν.4469/17) και με δυνατότητα παράτασης τεσσάρων μηνών κατόπιν σχετικής άδειας από το Δικαστήριο, μετά από αίτηση του οφειλέτη στην οποία θα έχει πάρει και τη συναίνεση της

απόλυτης πλειοψηφίας των πιστωτών. Παρατηρούμε ότι η διαδικασία αυτή δεν γίνεται ηλεκτρονικά καθώς είναι απαραίτητη η φυσική παρουσία στο Δικαστήριο, ενώ διευκολύνονται οι πιστωτές για τη μη παρουσία τους εφόσον δηλώσουν τη συναίνεσή τους για τη χορήγηση της παράτασης εγγράφως στο Δικαστήριο.

Για να ωφεληθεί της αναστολής ο οφειλέτης του απαγορεύεται η διάθεση των περιουσιακών του στοιχείων, εκτός φυσικά από εκείνα που αφορούν τη συνήθη επαγγελματική του δραστηριότητα (π.χ. πώληση των εμπορευμάτων του).

Η προστασία που παρέχεται στον οφειλέτη αίρεται αυτοδικαίως όταν ακυρωθεί η σύμβαση και όταν δεν τηρηθεί η συμφωνία για οποιονδήποτε λόγο (π.χ. παράλειψη πληρωμής δόσεων ρύθμισης) απέναντι σε οποιονδήποτε πιστωτή.

Η αναστολή των αναγκαστικών και ασφαλιστικών μέτρων του Δημοσίου και των ΦΚΕ, προβλέπεται ρητά σε άλλο άρθρο του εξωδικαστικού (αρ.15, ν.4469/17), για να είναι απολύτως σαφές ότι αφορά και τους δημόσιους πιστωτές και τις διαδικασίες του δημοσίου εν γένει. Πέραν λοιπόν της αναστολής εκτέλεσης των αναγκαστικών μέτρων, η επίτευξη ρύθμισης στον εξωδικαστικό απελευθερώνει και τη χορήγηση φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας και ο οφειλέτης θεωρείται ικανός να συνεχίσει την επαγγελματική του δραστηριότητα, μόνο εφόσον τηρεί τους όρους της σύμβασης και για όσο χρόνο τους τηρεί.

Μια ακόμη σημαντική ελάφρυνση που χορηγείται στον οφειλέτη είναι η αναστολή της ποινικής του δίωξης με το άρθρο 25 ν.1882/90 (για το Δημόσιο) και αν.86/1967 (για τους ΦΚΕ) για την οποία αναβάλλεται και η εκτέλεση της ποινής που μπορεί να έχει επιβληθεί από τον τελευταίο.

Οι αναστολές που χορηγούνται αφορούν όμως αποκλειστικά τις οφειλές που μπορούν να ενταχθούν ή έχουν ενταχθεί στις διαδικασίες του εξωδικαστικού, συνεπώς προκύπτει το τεράστιο ζήτημα της προστασίας του οφειλέτη, της επιχείρησης δηλαδή ή του εμπόρου συνολικά και όχι κατά το μέρος που επιτρέπεται η ρύθμιση των οφειλών, με αποτέλεσμα να θεωρείται μερική η προστασία του νόμου.

Κεφάλαιο 16: Τα προβλήματα του νόμου 4469/2017

Τα βασικά προβλήματα που αντιμετώπισαν τόσο οι οφειλέτες όσο και οι πιστωτές αφορούν την έλλειψη της πληροφορίας εντός της πλατφόρμας του εξωδικαστικού.

Η ανάγκη συμπλήρωσης της αίτησης από την αρχή, ενημέρωσης των απαιτούμενων πεδίων, επαλήθευσης αυτών και αναμονής συμπλήρωσης από όλους τους πιστωτές, ήταν εξαιρετικά χρονοβόρο που καθιστούσε μη ελκυστική την υποβολή της.

Η ύπαρξη του συντονιστή, όπου πρόθεση του νομοθέτη ήταν η εξασφάλιση της ακρίβειας των στοιχείων αλλά και η διευκόλυνση του οφειλέτη στις σχέσεις του με τους πιστωτές του, ουδέποτε λειτούργησε καθώς η αμοιβή του συντονιστή ήταν εξαιρετικά χαμηλή για τις απαιτήσεις συντονισμού και ταυτόχρονα συμβουλευτικού χαρακτήρα καθώς δεν ήταν επαρκής (η αμοιβή) για αποκλειστική απασχόληση στον εξωδικαστικό άλλα αποτέλεσε ένα πάρεργο μεταξύ των κυρίων επαγγελματικών ασχολιών του συντονιστή.

Η επαλήθευση των στοιχείων και των οφειλών ενός με έναν καθυστέρησε εξαιρετικά τη διαδικασία καθώς δεν μπορούσε να γίνει ταυτόχρονα και μέχρι να ολοκληρωθεί η επαλήθευση των τάδε οφειλών, είχαν αλλάξει οι οφειλές προς τον δείνα.

Εκτός από την επαλήθευση των πιστωτών και των οφειλών, χειροκίνητη ήταν και η επαλήθευση των εξασφαλίσεων που είχαν εγγραφεί, των περιουσιακών στοιχείων κινητών και ακινήτων και ο υπολογισμός του σεναρίου της βίαιης ρευστοποίησης.

Τέλος, η σύμβαση τελούσε υπό δικαστική επικύρωση και στη φάση αυτή κάθε πιστωτής που ρυθμίζονταν με αυτήν αλλά δεν είχε συναινέσει μπορούσε να ασκήσει κύρια παρέμβαση και να καθυστερήσει από τη μία αλλά και να ακυρώσει από την άλλη τη σύμβαση είτε στο σύνολό της, είτε στο μέρος που τον αφορούσε.

Τα στατιστικά που παρείχε η ΕΓΔΙΧ, νυν ΓΓΧΤ&ΔΙΧ αποδεικνύουν περίτρανα τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν όλοι οι οφειλέτες καθώς οι αιτήσεις που υποβλήθηκαν τελικά ήταν πάρα πολύ κάτω των προσδοκιών, όπως φαίνεται και στο επόμενο κεφάλαιο.

Κεφάλαιο 17: Τα στατιστικά του νόμου 4469/2017

Οι αιτήσεις υπαγωγής στον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης του ν.4469/2017 ολοκληρώθηκαν, ύστερα από παρατάσεις, στις 30.04.2020 που ήταν και η καταληκτική ημερομηνία υποβολής τους. Οι συνολικές αιτήσεις ρύθμισης οφειλών επιχειρήσεων, ελευθέρων επαγγελματιών, αγροτών και ομόρρυθμων εταίρων που υποβλήθηκαν, ανήλθαν συνολικά σε 7.223 ενώ από αυτές ολοκληρώθηκαν επιτυχώς, μέχρι το τέλος του Φεβρουαρίου 2022, 2.305 αιτήσεις δηλαδή το 31,9% του συνόλου των αιτήσεων.

Προχωρώντας σε μια ανάλυση του πλήθους των οφειλετών που εκκίνησαν τη διαδικασία υπαγωγής στον εξωδικαστικό και του πλήθους των οφειλετών που τελικά επιλέχθηκαν, ανά κατηγορία επαγγέλματος, παρουσιάζουμε τον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 1
Κατηγορίες Οφειλετών στον Ν.4469/2017⁶¹

	Πλήθος οφειλετών που εκκίνησαν τη διαδικασία	Πλήθος οφειλετών που επιλέχθηκαν
Επιχειρήσεις και ομόρρυθμοι εταίροι	41.952	10.276
Ελεύθεροι επαγγελματίες	19.119	11.567
Αγρότες	1.586	1.134
Σύνολο	62.657	22.977

Η βασική αιτία μη επιλεξιμότητας των οφειλετών ήταν η αποτυχία συμμόρφωσης με τα κριτήρια επιλεξιμότητας του νόμου. Από τους οφειλέτες που επιλέχθηκαν, ορισμένοι μόνο προχώρησαν στην τελική υποβολή της αίτησης, καθώς ένας μεγάλος αριθμός αιτήσεων έμεινε στο στάδιο της συμπλήρωσης.

⁶¹ Πίνακας μετά από επεξεργασία στατιστικών δημοσιευμένων στοιχείων του Υπουργείου Οικονομικών (www.minfin.gov.gr)

Το πλήθος των αιτήσεων που υποβλήθηκαν τελικά, ανά επαγγελματική κατηγορία, παρουσιάζεται ως εξής:

Πίνακας 2

Πλήθος αιτήσεων ανά κατηγορία οφειλετών

	Πλήθος Αιτήσεων που υποβλήθηκαν	Πλήθος Αιτήσεων που ολοκληρώθηκαν
Επιχειρήσεις και ομόρρυθμοι εταίροι	3.463	529
Ελεύθεροι επαγγελματίες	3.362	1.535
Αγρότες	398	241
Σύνολο	7.223	2.305

Οι συνήθεις αιτίες μη ολοκλήρωσης των αιτήσεων ήταν είτε λόγω αρνητικών EBITDA, είτε λόγω υποβολής αντιπρότασης για την οποία οι υπόλοιποι πιστωτές ζητούσαν παράταση, είτε λόγω καθυστερήσεων στην υπογραφή των συμβάσεων, είτε λόγω μη προσκόμισης δικαιολογητικών από τους αιτούντες.

Οι 529 ολοκληρωμένες αιτήσεις επιχειρήσεων και ομόρρυθμων εταίρων ρύθμισαν τις οφειλές τους προς όλους τους πιστωτές, ενώ οι 1.535 αιτήσεις των ελεύθερων επαγγελματιών ρύθμισαν τις οφειλές τους μόνο προς το Δημόσιο. Τέλος με τις 241 ολοκληρωμένες αιτήσεις τους, οι αγρότες ρύθμισαν οφειλές τους προς το Δημόσιο και την πρώην Αγροτική Τράπεζα.

Μια επιπλέον ενδιαφέρουσα ανάλυση είναι η εξέλιξη των αιτήσεων διαχρονικά στα έτη 2017-2020. Σε σύνολο 7.223 αιτήσεων, το 65% των αιτήσεων υποβλήθηκε το 2018, το 26 % των αιτήσεων υποβλήθηκε το 2019, το 5% των αιτήσεων υποβλήθηκε το 2020 και το 4% των αιτήσεων υποβλήθηκε το 2017 το οποίο ήταν και το έτος εκκίνησης της διαδικασίας. Παρατηρούμε ότι στο έτος 2020 έχουμε πολύ χαμηλό ποσοστό και για τον επιπλέον λόγο της ψήφισης του νέου εξωδικαστικού, καθώς οι οφειλέτες ανέμεναν ευνοϊκότερες ρυθμίσεις και μια απλοποιημένη διαδικασία υποβολής αιτήσεων.

Κεφάλαιο 18: Η αλλαγή του πτωχευτικού κώδικα που οδήγησε στο τέλος του νόμου 4469/2017 για τον εξωδικαστικό (6.7.2022)

Ενώσω, η δυνατότητα αίτησης στον εξωδικαστικό ν.4469/2017 παίρνει συνεχώς παρατάσεις για υποβολή από τους οφειλέτες, ψηφίζεται, στις 27.10.2020 ο νόμος 4738 «Ρύθμιση οφειλών και παροχή δεύτερης ευκαιρίας και άλλες διατάξεις.», μέρος του οποίου είναι ο δεύτερος και νέος εξωδικαστικός, αν και από τον τίτλο του νόμου δεν γίνεται σαφές ότι αφορά και διαδικασίες πρόληψης αφερεγγυότητας.

Επί της ουσίας, ο ν.4738/20 είναι ο νέος Πτωχευτικός Κώδικας του ελληνικού κράτους, στον οποίο περιλαμβάνονται τόσο ο νέος εξωδικαστικός όσο και η νέα εξυγίανση και η νέα πτώχευση και διατάξεις περί ευάλωτων οφειλετών, καθιστώντας τον νόμο αυτό «νόμο πλαίσιο» για να χρησιμοποιήσουμε μια παλιότερη ορολογία. Γίνεται δηλαδή σαφές από την ελληνική πολιτεία ότι όλες οι διαδικασίες που αφορούν ρύθμιση ή αδυναμία ρύθμισης οφειλών μπορούν να μπουκώσουν κάτω από μια ομπρέλα, όπου άρθρα του ενός κεφαλαίου μπορούν να αλληλοεπιδρούν με άρθρα ενός άλλου κεφαλαίου. Έχουμε, όμως το φαινόμενο να ισχύουν έστω και τυπικά δύο διαδικασίες για το ίδιο αντικείμενο ταυτόχρονα και ο νόμος 4469/2017 και ο νέος νόμος 4738/2020.

Όσοι οφειλέτες είναι ήδη σε διαπραγμάτευση, προφανώς και εξακολουθούν να θέλουν να ολοκληρώσουν τη διαδικασία. Η διαφήμιση όμως του νέου εξωδικαστικού, η ανάγνωση του νόμου στην ηλεκτρονική διαβούλευση και οι προσδοκίες που δημιουργούνται οδηγούν σε ελάχιστους οφειλέτες που ενδιαφέρονται να συνεχίσουν τον παλιό εξωδικαστικό και παραμένουν μόνο όσοι βρίσκονται πολύ κοντά σε μια πολύ συμφέρουσα λύση.

Αρχικά η έναρξη ισχύος του νέου εξωδικαστικού (ν.4738/2020) ήταν την 1.1.2021, πολύ κοντά στην ψήφιση του, όμως τόσο οι διαδικασίες ενεργοποίησής του σε ένα νέο πλαίσιο, όσο και η ανάγκη να αποφευχθούν οι δυσλειτουργίες που αντιμετωπίστηκαν στον πρώτο εξωδικαστικό απαίτησαν να παραταθεί, αρχικά για την 1.3.2021 και μετέπειτα για την 1.6.2021 (με την παρ.9, αρ.38, του ν.4818/21).

Η παύση ισχύος του εξωδικαστικού ν.4469/2017 επέρχεται οριστικά στις 6.7.2022 με το άρθρο 94 του ν.4941/22⁶², ενάμιση χρόνο μετά την αλλαγή του Πτωχευτικού Κώδικα και την ψήφιση του νέου εξωδικαστικού ν.4738/2020⁶³.

---

⁶² ΦΕΚ 113/Α/16.6.2022

⁶³ ΦΕΚ 207/Α/27.10.2020

Η ηλεκτρονική πλατφόρμα του πρώτου εξωδικαστικού εξακολουθεί να λειτουργεί αποκλειστικά για όσους οφειλέτες έχουν και τηρούν τη ρύθμισή τους και για τους πιστωτές που παρακολουθούν τους όρους τήρησης και θα εξακολουθήσει λειτουργεί ως ηλεκτρονικός τόπος τήρησης των απαραίτητων στοιχείων και για όσο χρόνο απαιτηθεί στο μέλλον. Για όσους έχουν απωλέσει τη ρύθμιση τα στοιχεία παραμένουν ως αρχειακό υλικό τήρησης για 3 έτη.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: Ο εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών του νόμου 4738/2020 και συγκριτικά με τον ν.4469/17

Κεφάλαιο 19: Ο νόμος 4738/2022 (άρ.5 έως 30) και η διαχείριση οφειλών στον νέο Εξωδικαστικό

Με τον ν. 4738/2020⁶⁴ ενσωματώθηκαν στο εθνικό δίκαιο οι διατάξεις της Οδηγίας 2019_1023⁶⁵ της Ευρωπαϊκής Ένωσης «περί πλαισίου για την προληπτική αναδιάρθρωση, την απαλλαγή από τα χρέη και τις ανικανότητες ή την έκπτωση οφειλετών, καθώς και περί μέτρων βελτίωσης των διαδικασιών αυτών, και για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132 (Οδηγία για την αναδιάρθρωση και την αφερεγγυότητα)», η οποία Οδηγία περιστρέφεται στους ακόλουθους άξονες και αφορούν:

- α) την προληπτική αναδιάρθρωση ώστε να μην οδηγούνται βιώσιμες επιχειρήσεις σε εκκαθάριση και όσον αφορά τα φυσικά πρόσωπα να μπορούν αυτά να καταστούν αξιόχρεα,
- β) την παροχή δεύτερης ευκαιρίας σε επιχειρηματίες που έχουν «εγκλωβιστεί» στα χρέη τους,
- γ) τη βελτίωση των διαδικασιών αυτών και την αποτελεσματικότητα τους και
- δ) τη συλλογή δεδομένων που να επιτρέπουν την επαρκή αξιολόγηση του τρόπου λειτουργίας της Οδηγίας.

Η επίσημη γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας⁶⁶ στην υπό ψήφιση Οδηγία ήταν ότι η προσέγγιση της μπορεί να στηρίξει και να προωθήσει τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα δημιουργώντας τα κατάλληλα κίνητρα τόσο για τους οφειλέτες όσο και για τους πιστωτές. Επίσης, δηλώνει ότι πιθανολογείται η εξάλειψη της τακτικής των «συστηματικών κακοπληρωτών» να βασίζονται στην ανοχή των πιστωτών από τη μία, αλλά και ότι οι βιώσιμες τελικά επιχειρήσεις μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις νέες διαδικασίες όταν βρίσκονται στο κατώφλι της αφερεγγυότητας. Γι' αυτό και είναι απαραίτητο, το πλαίσιο αφερεγγυότητας να είναι καλά σχεδιασμένο, ώστε να περιέχει κίνητρα για όλους τους ενδιαφερόμενους από τη μία αλλά να λαμβάνει από την άλλη υπόψη τις μακροοικονομικές διαστάσεις ώστε ο σχεδιασμός να βλέπει προς το μέλλον και την οικονομική σταθερότητα.

---

⁶⁴ ΦΕΚ 207/Α/27.10.2020

⁶⁵ ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1023/oj> (τελευταία πρόσβαση 17.12.2023)

⁶⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52017AB0022> (μόνιμος σύνδεσμος - τελευταία πρόσβαση 17.12.2023)

Το νέο πτωχευτικό πλαίσιο, προσπαθεί να ρυθμίσει όλες τις διαδικασίες της αφερεγγυότητας και να δώσει αρκετές λύσεις σε όλους τους οφειλέτες που έχουν υποστεί τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης της δεκαετίας. Η επέκταση εξάλλου της πτωχευτικής ικανότητας σε σχεδόν όλο τον πληθυσμό, προς αυτή την κατεύθυνση είναι. Αποδεσμεύτηκε λοιπόν η πτωχευτική ικανότητα από τον έμπορο και αγγίζει πλέον όλα τα φυσικά πρόσωπα ανεξαρτήτως ιδιότητας, εμπορικής ή μη, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα υποβολής αίτησης στον νέο εξωδικαστικό σε πολλαπλά περισσότερους οφειλέτες από τον παλιό εκτινάσσοντας το πλήθος των οφειλετών που δυνητικά θα μπορούσαν να υποβάλλουν αίτηση σε εκατομμύρια.

Κεφάλαιο 20: Οι θεσμικοί πιστωτές και οι χρηματοπιστωτικοί φορείς στο ν.4738/20

Ο εξωδικαστικός μηχανισμός αποσκοπεί να παρέχει στους συμμετέχοντες πιστωτές λειτουργικό περιβάλλον διαμόρφωσης προτάσεων ρύθμισης των οφειλών του οφειλέτη και αποφυγής του κινδύνου αφερεγγυότητάς του, έπειτα από αίτηση του οφειλέτη ή έπειτα από δική τους πρωτοβουλία. Στόχος της αναδιάρθρωσης είναι η βιώσιμη λειτουργία των επιχειρήσεων και το αξιόχρεο των φυσικών προσώπων.

Στον εξωδικαστικό του ν.4469/2017 ο οφειλέτης μπορεί να επιλέξει όλους τους πιστωτές του και να πληκτρολογήσει τα ποσά που τους οφείλει, πέραν των χρηματοδοτικών φορέων, του Δημοσίου και των ΦΚΑ. Στον νέο εξωδικαστικό του ν.4738/2020 δεν υπάρχουν μέχρι στιγμής άλλοι πιστωτές παρά μόνο όσους ο νομοθέτης θεωρεί θεσμικούς.

Η βασική αυτή διαφορά, όπου ο νομοθέτης αποφάσισε να εξαιρέσει τους λοιπούς πιστωτές, οι οποίοι ήταν εκτός από μικροπιστωτές και πολλές φορές πολλοί σε πλήθος, απλοποίησε τη διαδικασία και αύξησε κατακόρυφα τους χρόνους ολοκλήρωσης των υποθέσεων και χορήγησης των ρυθμίσεων. Οι οφειλέτες δεν χρειάζεται πλέον να πιστοποιούν τις οφειλές τους με όλους τους πιστωτές και στη συνέχεια ο συντονιστής να επιβεβαιώνει αυτές τις οφειλές. Με τον νέο εξωδικαστικό και την σχεδόν πλήρη εφαρμογή των διαλειτουργικότητων εντός της πλατφόρμας, οι θεσμικοί πιστωτές και οι χρηματοδοτικοί φορείς αναρτούν τις οφειλές τους και στην περίπτωση διαφωνίας με τον οφειλέτη, ο τελευταίος αναρτά αίτημα θεραπείας εντός της πλατφόρμας, χωρίς την ανάγκη διαμεσολάβησης τρίτου προσώπου ή δικηγόρου.

Τόσο το Δημόσιο & οι ΦΚΑ, όσο και οι χρηματοδοτικοί φορείς, ενσωμάτωσαν στα πληροφοριακά τους συστήματα όλες τις εξασφαλίσεις επί των βεβαιωμένων οφειλών και το υπολογιστικό εργαλείο, σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες, εφαρμόζει τους υπολογισμούς και παράγει εντός της πλατφόρμας τις σχετικές προτάσεις.

Δε ρυθμίζονται οι εξής βεβαιωμένες οφειλές προς το Δημόσιο:

- i. οφειλές υπέρ αλλοδαπού Δημοσίου,
- ii. απαιτήσεις από ανακτήσεις παράνομων κρατικών ενισχύσεων,
- iii. οφειλές από τελωνειακούς δασμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποτελούν έσοδό της και αποδίδονται στον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό και οφειλές προς αλλοδαπό Δημόσιο

- iv. οφειλές που ρυθμίστηκαν βάσει διατάξεων εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών (είτε του ν.4469/17, είτε του ν.4738/20),
- v. οφειλές που εκ της βεβαίωσής τους απαγορεύεται να ρυθμίζονται με άλλο νόμο (π.χ. επιστρεπτέα προκαταβολή, βεβαίωση επιτροπής αρ.46 ν.4714/20)

Κεφάλαιο 21: Το πεδίο εφαρμογής

Μετά την τροποποίηση του άρθρου 7 του ν. 4738/2020 με την παρ.3 του άρθρου 39 του ν. 5024/2023 με ισχύ την 25/2/2023, το πεδίο εφαρμογής διαμορφώνεται ως εξής:

1. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με πτωχευτική ικανότητα μπορεί να υποβάλει αίτηση για εξωδικαστική ρύθμιση οφειλών. Νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου που δεν επιδιώκει οικονομικό σκοπό, αλλά ασκεί οικονομική δραστηριότητα, μπορεί να υποβάλει αίτηση για εξωδικαστική ρύθμιση οφειλών.

Συνεπώς και όσον αφορά νομικά πρόσωπα, δικαίωμα υποβολή αίτησης για εξωδικαστική ρύθμιση έχουν:

- Αστική εταιρεία, η οποία καταχωρήθηκε στο ΓΕΜΗ και έχει οικονομικό σκοπό, καθώς και αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία η οποία καταχωρήθηκε στο ΓΕΜΗ και ασκεί οικονομική δραστηριότητα
- Σωματείο όταν έχει οικονομικό σκοπό, καθώς και μη κερδοσκοπικό σωματείο που ασκεί οικονομική δραστηριότητα
- Κοινοφελές ίδρυμα που ασκεί οικονομική δραστηριότητα
- Ερανική επιτροπή με οικονομική δραστηριότητα
- Κοινοπραξία, η οποία καταχωρήθηκε στο ΓΕΜΗ και έχει οικονομικό σκοπό
- Ομόρρυθμη εταιρεία
- Ετερόρρυθμη εταιρεία
- Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία
- Ανώνυμη εταιρεία
- Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης
- Συνεταιρισμός
- Ναυτική εταιρεία
- Ναυτιλιακή εταιρεία
- Ευρωπαϊκή Εταιρεία
- Δημόσιες, δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις ως νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (ΝΠΙΔ) με οικονομικό σκοπό
- Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση (Κοιν.Σ. Επ.)
- Ιδιότυπη Μεταφορική Εταιρεία (Ι.Μ.Ε.) έως 27.01.2022

Εξ αντιδιαστολής, δεν έχουν δικαίωμα υποβολής αίτησης με τον ν.4738/2020 για εξωδικαστική ρύθμιση:

I. Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου

- εκκλησιαστικά ιδρύματα, επιστημονικά επαγγελματικά σωματεία, δημόσια νοσοκομεία κ.α.
- ΟΤΑ
- Δημόσιοι οργανισμοί

II. Νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που δραστηριοποιούνται σε συγκεκριμένους τομείς (παρ. 2 του άρθρου 7):

- Πάροχοι επενδυτικών υπηρεσιών και τα υποκαταστήματα αλλοδαπών παρόχων επενδυτικών υπηρεσιών που λειτουργούν στην Ελλάδα
- τα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα, καθώς και τα υποκαταστήματα αλλοδαπών πιστωτικών ή χρηματοδοτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στην Ελλάδα,
- οι ασφαλιστικές ή αντασφαλιστικές επιχειρήσεις
- οι Οργανισμοί Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (ΟΣΕΚΑ) και οι Οργανισμοί Εναλλακτικών Επενδύσεων (ΟΕΕ), καθώς και οι διαχειριστές τους

II. Ενώσεις προσώπων που δεν έχουν νομική προσωπικότητα, δηλαδή δεν είναι νομικά πρόσωπα:

- αφανής εταιρεία
- αστική εταιρεία μη καταχωρημένη στο ΓΕΜΗ
- μη αναγνωρισμένο σωματείο
- κοινωνία δικαιώματος (785 ΑΚ), όπως συνεκμετάλλευση φορτηγών,
- γεωργικών μηχανημάτων.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η έννοια του νομικού προσώπου είναι στενότερη της έννοιας «νομική οντότητα» που χρησιμοποιείται στις φορολογικές διατάξεις.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του ΚΦΔ:

- ως «νομικό πρόσωπο» νοείται: κάθε επιχείρηση ή εταιρεία με νομική προσωπικότητα ή και κάθε ένωση επιχειρήσεων ή εταιρειών με νομική προσωπικότητα
- ως «νομική οντότητα» νοείται: κάθε μόρφωμα εταιρικής ή μη οργάνωσης και κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα που δεν είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο, όπως ιδίως

συνεταιρισμός, οργανισμός, υπεράκτια ή εξωχώρια εταιρεία, κάθε μορφής εταιρεία ιδιωτικών επενδύσεων, κάθε μορφής καταπίστευμα ή εμπίστευμα ή οποιοδήποτε μάρφωμα παρόμοιας φύσης, κάθε μορφής ίδρυμα, σωματείο ή οποιοδήποτε μάρφωμα παρόμοιας φύσης, κάθε μορφή προσωπικής επιχείρησης ή οποιαδήποτε οντότητα προσωπικού χαρακτήρα, κάθε μορφής κοινή επιχείρηση, κάθε μορφής εταιρεία διαχείρισης κεφαλαίου ή περιουσίας ή διαθήκης ή κληρονομίας ή κληροδοσίας ή δωρεάς, κάθε φύσης κοινοπραξία, κάθε μορφής εταιρεία αστικού δικαίου, συμμετοχικές ή αφανείς εταιρείες, κοινωνίες αστικού δικαίου.

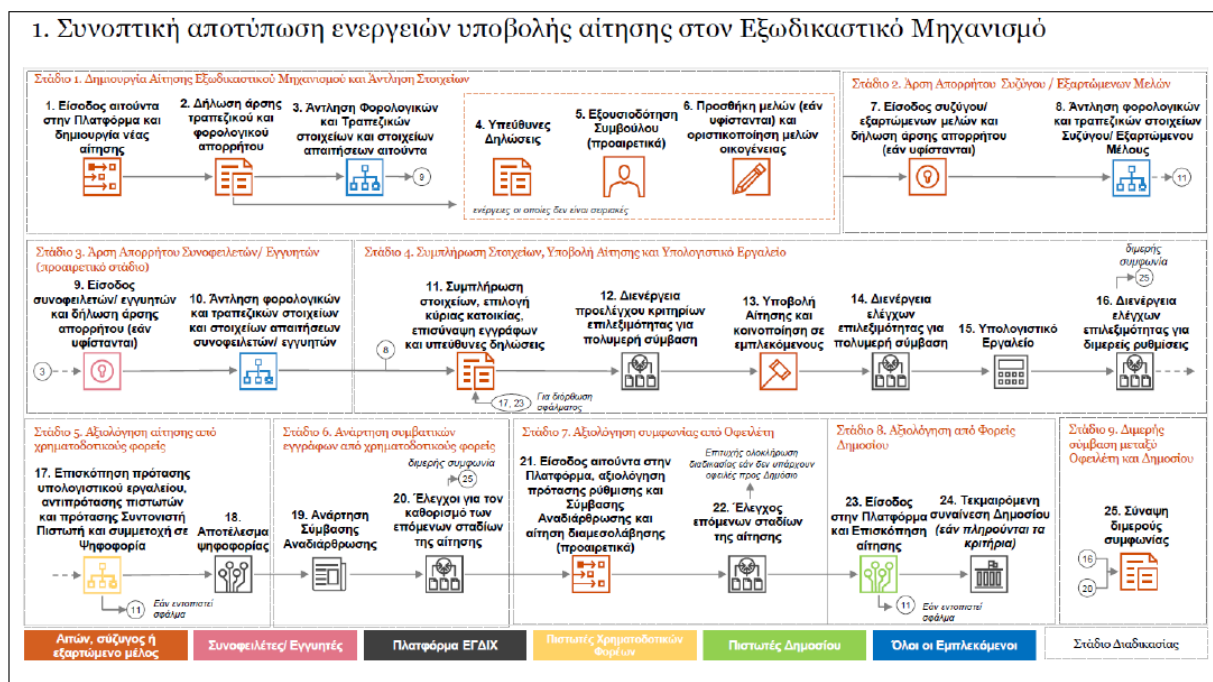
Τέλος, όσον αφορά την οικονομική δραστηριότητα, αυτή μπορεί να είναι οποιαδήποτε δραστηριότητα της οποίας στόχος είναι να καλύψει μια ανάγκη ή επιθυμία (όπως απασχόληση προσωπικού, εκμίσθωση ακινήτων κλπ.)

Κεφάλαιο 22: Η νέα πλατφόρμα ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων

Η ΓΧΤ&ΔΙΧ σε συνεργασία με την ΓΓΠΣΔΔ ανέπτυξαν μια νέα πλατφόρμα για την εξωδικαστική ρύθμιση των οφειλών των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, όπου ενσωματώθηκαν όλες οι δυνατές διαλειτουργικότητες μεταξύ των θεσμικών πιστωτών.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ – ΡΟΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ – ΒΗΜΑΤΩΝ

ΕΞΩΔΙΚΑΣΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΡΥΘΜΙΣΗΣ ΟΦΕΙΛΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΝΟΜΟΥ 4738/2020

Πηγή: ΓΧΤ&ΔΙΧ

Η νέα πλατφόρμα έχει τρεις βασικές ενότητες μέσω της οποίας παράγεται αυτόματα η πρόταση προς τον οφειλέτη.

1^η Βασική ενότητα

Συγκεντρώνει τα στοιχεία (τα οποία είτε αντλούνται αυτοματοποιημένα μέσω διαλειτουργικότητας, είτε κατά περίπτωση δηλώνονται από τον ίδιο τον οφειλέτη) που είναι απαραίτητα για τον προσδιορισμό της πρότασης των όρων της σύμβασης αναδιάρθρωσης: στοιχεία οφειλέτη, εισοδήματα, οφειλές, περιουσιακά στοιχεία και βάρη επί των περιουσιακών στοιχείων του.

2^η Βασική ενότητα: εκτελούνται τα βήματα υπολογισμών:

- i. Υπολογίζει την ικανότητα αποπληρωμής του οφειλέτη - Μέγιστη Δυνατότητα Αποπληρωμής Χρέους Οφειλέτη (ΜΔΑΧΟ) - με όρους καθαρής παρούσας αξίας (ΚΠΑ).
- ii. Υπολογίζει την αξία ρευστοποίησης των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη.
- iii. Κατατάσσει τις απαιτήσεις των πιστωτών στο προϊόν της ρευστοποίησης, προκειμένου να προσδιορισθεί το ελάχιστο ποσό που θα λάμβανε κάθε πιστωτής από την άσκηση ρευστοποίησης των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη.

Η ικανότητα αποπληρωμής ή Μέγιστη Δυνατότητα Αποπληρωμής Χρέους Οφειλέτη (ΜΔΑΧΟ) αποτελεί τη μέγιστη τιμή μεταξύ των τριών πιο κάτω υπολογισμών:

- ⊗ Της ΚΠΑ της ΜΔΑΧΟ βάσει των φορολογικών στοιχείων του οφειλέτη
- ⊗ Της ΚΠΑ της ΜΔΑΧΟ βάσει της μηνιαίας ικανότητας αποπληρωμής που δηλώνει ο οφειλέτης στην αίτηση
- ⊗ Του ελάχιστου ποσού ανάκτησης των πιστωτών, δηλαδή του ποσού που θα έπαιρνε κάθε καταλαμβανόμενος πιστωτής από την άσκηση ρευστοποίησης των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη.

3^η Βασική ενότητα: τελικοί υπολογισμοί

- i. Υπολογίζει την Εναπομένουσα Ικανότητα Αποπληρωμής όπου νοείται η ΜΔΑΧΟ, η οποία προκύπτει αφού αφαιρεθεί το ποσό που θα λάμβαναν οι μη καταλαμβανόμενοι πιστωτές από την υποθετική άσκηση ρευστοποίησης.
- ii. Υπολογίζει τα τελικά ποσά αποπληρωμής ανά καταλαμβανόμενο πιστωτή, καθώς και τις επιτρεπόμενες διαγραφές των ποσών που δεν μπορούν να καλυφθούν.
- iii. Καθορίζει σε μηνιαίες δόσεις τα ποσά αποπληρωμής ανά καταλαμβανόμενο πιστωτή.

Κεφάλαιο 23: Η αξία των κινητών και ακινήτων και οι βασικές διαφορές του υπολογιστικού εργαλείου με την αυτοματοποιημένη αντιπρόταση πιστωτών

Η αξία των ακινήτων λαμβάνεται είτε από την αξία του ΕΝΦΙΑ μέσω διαλειτουργικότητας με την ΑΑΔΕ, είτε με βάση την αντικειμενική ή την αξία εκτίμησης στην περίπτωση που δεν είναι καταχωρημένο το ακίνητο στη δήλωση Ε9 του οφειλέτη και την καταχωρήσει ο ίδιος στην πλατφόρμα.

Η αξία των κινητών, δηλαδή αυτοκινήτων, μετοχών, εξοπλισμού επιχείρησης, αποθεμάτων επιχείρησης, φορτηγών, απαιτήσεων κλπ., λαμβάνεται από το ισοζύγιο της επιχείρησης, είτε από το ασφαλιστήριο συμβόλαιο, είτε από πιστοποιημένο εκτιμητή όταν ξεπερνούν τις 50.000€.

Σκοπός της εκτίμησης όλων είναι η αποτίμηση της πραγματικής περιουσιακής εικόνας του οφειλέτη ώστε να μπορεί το υπολογιστικό εργαλείο να παράγει σενάριο ικανοποίησης πιστωτών σε περίπτωση βίαιης ρευστοποίησης.

Το υπολογιστικό εργαλείο που είναι ενσωματωμένο στην πλατφόρμα του εξωδικαστικού, σε αντιδιαστολή με τον προηγούμενο εξωδικαστικό του ν.4469/17 και παράγει τις προτάσεις σύμφωνα με τον νόμο, έχει τρεις διαστάσεις ανάλογα με τους πιστωτές, δίνοντας τη δυνατότητα στους χρηματοδοτικούς φορείς να επιλέξουν την πρόταση που θεωρούν ότι θα είναι η συμφέρουσα για την επίτευξη των στόχων τους.

Υπολογιστικό Εργαλείο (Αλγόριθμος Α):

- i. Λαμβάνει υπόψη μόνο τα εισοδήματα και την περιουσία του οφειλέτη
- ii. Οι οφειλέτες κατηγοριοποιούνται για τους υπολογισμούς σε α) Φυσικά Πρόσωπα, β) Φυσικά Πρόσωπα - Επιτηδευματίες και γ) Νομικά Πρόσωπα
- iii. Το ποσό της μηνιαίας δόσης αυξάνεται σταδιακά για όλες τις κατηγορίες των οφειλετών και η σταδιακή αυτή αύξηση πραγματοποιείται πάντοτε σε 2 στάδια: μία μετά το πρώτο έτος και μία μετά από τέσσερα έτη.
- iv. Προβλέπεται μόνο το όριο διαγραφής του 95% των απαιτήσεων του Δημοσίου από πρόστιμα που έχουν επιβληθεί από τη φορολογική διοίκηση και του 85% των απαιτήσεων του Δημοσίου και των ΦΚΑ από προσαυξήσεις και τόκους εκπρόθεσμης καταβολής
- v. Προβλέπει έως 240 δόσεις προς όλους τους πιστωτές

Αυτοματοποιημένη Αντιπρόταση Πιστωτών (Αλγόριθμος Β):

- i. Λαμβάνει υπόψη πέραν των εισοδημάτων και της περιουσίας του οφειλέτη και τα εισοδήματα και την περιουσία τυχόν συνοφειλετών / εγγυητών.
- ii. Τα Νομικά Πρόσωπα διακρίνονται σε Μικρής και Μεγάλης Κατηγορίας. Για τα τελευταία η μηνιαία δόση προκύπτει από το επιχειρηματικό σχέδιο, ενώ για τα λοιπά Νομικά Πρόσωπα προκύπτει βάσει φορολογικών στοιχείων
- iii. Για κάθε κατηγορία οφειλετών υπάρχει διαφορετική προσέγγιση στην αύξηση της μηνιαίας δόσης.
- iv. Προβλέπεται μέγιστο όριο διαγραφής οφειλών χρηματοδοτικών φορέων (80%) και όριο διαγραφής των απαιτήσεων του Δημοσίου και των ΦΚΑ (75%) του κεφαλαίου της συνολικής οφειλής.
- v. Προβλέπει έως 420 μήνες για εξασφαλισμένες οφειλές φυσικών προσώπων, έως 240 μήνες για τις μη εξασφαλισμένες οφειλές φυσικών προσώπων και για εξασφαλισμένες οφειλές νομικών προσώπων και έως 180 μήνες για μη εξασφαλισμένες οφειλές νομικών προσώπων.

Διμερής πρόταση αναδιάρθρωσης οφειλών:

- i. Λαμβάνει υπόψη μόνο τα εισοδήματα και την περιουσία του οφειλέτη.
- ii. Οι οφειλέτες χωρίζονται σε α) Φυσικά Πρόσωπα, β) Φυσικά Πρόσωπα - Επιτηδευματίες και γ) Νομικά Πρόσωπα.
- iii. Το ποσό της μηνιαίας δόσης αυξάνεται σταδιακά για όλες τις κατηγορίες οφειλετών. Η σταδιακή αύξηση πραγματοποιείται πάντοτε σε 2 στάδια μετά από ένα και τέσσερα έτη.
- iv. Προβλέπεται μέγιστο όριο διαγραφής που δε δύναται σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει ποσοστό 75% επί της βασικής οφειλής, στην οποία δεν περιλαμβάνονται οι βασικές οφειλές από παρακρατούμενους και επιρριπτόμενους φόρους ή ασφαλιστικές εισφορές, που δεν υπόκεινται σε διαγραφή.
- v. Έως 420 μήνες για εξασφαλισμένες οφειλές φυσικών προσώπων, έως 240 μήνες για τις μη εξασφαλισμένες οφειλές φυσικών προσώπων και για εξασφαλισμένες οφειλές νομικών προσώπων και έως 180 μήνες για μη εξασφαλισμένες οφειλές νομικών προσώπων.

Κεφάλαιο 24: Υπογραφή και μορφές σύμβασης αναδιάρθρωσης

Η υπογραφή της σύμβασης αναδιάρθρωσης του νέου εξωδικαστικού μηχανισμού του ν.4738/2020 έχει προβλεφθεί να γίνεται ηλεκτρονικά και μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας του άρθρου 2, όπου κατά τον νόμο θεωρείται ψηφιακή υπογραφή του εγγράφου.

Η σύμβαση με αυτόν τον τρόπο θεωρείται ιδιωτικό έγγραφο σύμφωνα με τον Αστικό Κώδικα⁶⁷ και δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη ούτε υποχρέωση για δικαστική επικύρωσή της, καθιστώντας τον εξωδικαστικό πράγματι μια διαδικασία που δεν χρειάζεται δικαστική συνδρομή, σε αντίθεση με τον εξωδικαστικό του ν.4469/17 που ήταν απολύτως απαραίτητη η δικαστική επικύρωση.

Η ηλεκτρονικοποίηση των διαδικασιών μετά τον covid επεκτάθηκε και στις συμβάσεις του εξωδικαστικού, καθιστώντας έτσι τις διαδικασίες πραγματικά γρήγορες και αξιόπιστες καθώς όλοι οι συμμετέχοντες, τόσο ο οφειλέτης όσο και όλοι οι πιστωτές είναι διαπιστευμένοι χρήστες κατά τον λόγο της αρμοδιότητάς τους, εντός της πλατφόρμας και ενεργούν για λογαριασμό του φορέα τους, δεσμεύοντάς τον με την είσοδο και τη χρήση της πλατφόρμας.

Καθένας από τους θεσμικούς πιστωτές (Δημόσιο & ΦΚΑ) και τους χρηματοδοτικούς φορείς, απέκτησαν μέσω της ΓΓΧΤ&ΔΙΧ συγκεκριμένους ρόλους για την είσοδο στην εφαρμογή, την υποβολή ή τη συναίνεση σε πρόταση, την απόρριψη αυτής ή την υπογραφή τελικά της σύμβασης που δεσμεύει τον φορέα για τον οποίο υπογράφουν. Το ηλεκτρονικό/ψηφιακό αποτύπωμα βρίσκεται καταχωρημένο εντός της πλατφόρμας και είναι ορατό σε όλους τους χρήστες με δικαιώματα διαχείρισης ή έγκρισης των αιτήσεων.

Η όλη επικοινωνία διενεργείται εντός συγκεκριμένης ενότητας της αίτησης και είναι ανοιχτή και ελεύθερη σε όλους τους πιστωτές του οφειλέτη και οι συναινούντες πιστωτές αποδέχονται ότι η ρύθμιση καθιστά την επιχείρηση του οφειλέτη βιώσιμη ή ότι αποτρέπει την αφερεγγυότητά του.

Στον προηγούμενο εξωδικαστικό του ν.4469/2017, η υπογραφή γινόταν με την εμπλοκή του συντονιστή, ο οποίος διακινούσε την εκτυπωμένη σύμβαση από πιστωτή σε πιστωτή και προσπαθούσε να βεβαιώσει ότι πράγματι αυτός που υπογράφει είναι αυτός που πρέπει και έχει το νόμιμο δικαίωμα να το κάνει.

---

⁶⁷ Η κατά τα ανωτέρω συναφθείσα σύμβαση αναδιάρθρωσης έχει την ισχύ ιδιωτικού εγγράφου κατά την έννοια των άρθρων 160 ΑΚ και 443 ΚΠολΔ, με πλήρη αποδεικτική ισχύ ως προς την κατάρτιση και το περιεχόμενο της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 445 ΚΠολΔ

Όσον αφορά τους λόγους απόρριψης μιας αίτησης και της μη χορήγησης πρότασης ρύθμισης των οφειλών, οι χρηματοδοτικοί φορείς υποχρεώνονται πλέον να την αιτιολογήσουν, αφού προηγουμένως έχουν ενημερώσει τη ΓΓΧΤ&ΔΙΧ για τους λόγους που αυτό είναι δυνατόν. Αυτή η νομοθετική πρόβλεψη του άρθρου 14 του ν.4738/20, στενεύει τα περιθώρια αδικαιολόγητης άρνησης χορήγησης σύμβασης από τους χρηματοδοτικούς φορείς και προωθεί περισσότερες όσο το δυνατόν αιτήσεις σε σύμβαση.

Κεφάλαιο 25: Συμμετοχή του Δημοσίου και των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης και οι κανόνες και περιορισμοί στις συμβάσεις αναδιάρθρωσης οφειλών με το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης

Σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν.4738/2020, το Δημόσιο και οι Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης συμμετέχουν αυτοδικαίως στη διαδικασία εξωδικαστικής ρύθμισης και καταλαμβάνονται από τον ορισμό του «συμμετέχοντα πιστωτή» και εκπροσωπούνται αντίστοιχα από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) και το Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών (ΚΕΑΟ).

Η συμμετοχή Δημοσίου και ΦΚΑ γίνεται μόνο εφόσον οι συνολικές βεβαιωμένες οφειλές προς κάθε πιστωτή είναι τουλάχιστον δέκα χιλιάδες ευρώ (άρ.7 ν.4738/20) σε περίπτωση που δεν υπάρχουν οφειλές προς χρηματοδοτικούς φορείς.

Σε περίπτωση που υπάρχουν οφειλές προς τους χρηματοδοτικούς φορείς, δεν υπάρχει κατώφλι και η εγκεκριμένη από τον Οφειλέτη και τους Χρηματοδοτικούς Φορείς πρόταση κοινοποιείται στο Δημόσιο και στους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης για έγκριση. Εντός δεκαπέντε (15) εργασίμων ημερών, εξετάζεται αν πληρούνται οι προϋποθέσεις και η πληρότητα των επισυναπτόμενων δικαιολογητικών και κατατίθεται πρόταση αναδιάρθρωσης οφειλών ή απορρίπτεται η αίτηση.

Όταν το περιεχόμενο της πρότασης προέκυψε από τη λύση του υπολογιστικού εργαλείου που είναι ενσωματωμένο στην πλατφόρμα, τότε θεωρείται ότι η σύμβαση πληροί τα υποχρεωτικά κριτήρια για την παροχή συναίνεσης από το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, όπως ορίζονται στο άρθρο 22 του ν. 4738/2020 (ενδεικτικά η αποπληρωμή οφειλών γίνεται σε έως και 240 δόσεις με ελάχιστη μηνιαία δόση 50 ευρώ, απαγορεύεται η διαγραφή βασικής οφειλής παρακρατούμενων και επιρριπτόμενων φόρων και ασφαλιστικών εισφορών, δεν επηρεάζονται τα ασφαλιστικά δικαιώματα τρίτων από τη διαγραφή βασικής οφειλής προς Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης) και έχει ως αποτέλεσμα το Δημόσιο & ΦΚΑ να συναινούν στην πρόταση αυτή.

Στην περίπτωση που η πρόταση προέκυψε από αντιπρόταση των Χρηματοδοτικών Φορέων, τότε για να συναινέσει το Δημόσιο & οι ΦΚΑ πρέπει

- i. να ισχύουν τα προηγούμενα κριτήρια του υπολογιστικού εργαλείου και
- ii. η διαγραφή φορολογικής οφειλής που ενδεχομένως προκύψει να μην υπερβαίνει ποσοστό 75% επί της βασικής οφειλής, στην οποία δεν περιλαμβάνονται οι βασικές

οφειλές από παρακρατούμενους και επιρριπτόμενους φόρους ή ασφαλιστικές εισφορές, που δεν υπόκεινται σε διαγραφή και

- iii. η διαγραφή αυτοτελών προστίμων, δεν μπορεί να ξεπερνά το ποσοστό του 75% επί της βασικής οφειλής.

Η βασικότερη και τεράστιας σημασίας διαφορά του παλιού με τον νέο εξωδικαστικό είναι ότι τώρα στον οφειλέτη, αναλόγως την οικονομική του κατάσταση, τα εισοδήματά του και την περιουσία του, μπορεί να του χορηγηθεί διαγραφή οφειλών τόσο από τους χρηματοδοτικούς φορείς όσο και από το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης. Η διαγραφή βασικής οφειλής απαγορεύονταν ρητά στον ν.4469/17. Βεβαίως, η διαγραφή είναι υπό την αίρεση της πλήρους εξόφλησης των οφειλών του μετά την τήρηση των όρων της ρύθμισης.

Βασική επίσης διαφορά μεταξύ των δύο εξωδικαστικών, η ένταξη όλων των οφειλών σε μια μόνο ρύθμιση με τον ν.4738/20, σε αντίθεση με τον ν.4469/17 όπου οι ήδη ρυθμισμένες οφειλές εξαιρούνταν από το «πακέτο» ρύθμισης του εξωδικαστικού και έπρεπε να τηρούνται αυτούσιες και σύμφωνα με τις διατάξεις που ίσχυαν για αυτές, με αποτέλεσμα ο οφειλέτης να έχει να πληρώνει αρκετές διαφορετικές ρυθμίσεις (κάποιες ρυθμίσεις με άλλες διατάξεις και μια νέα ρύθμιση με τον εξωδικαστικό).

Κεφάλαιο 26: Οι έννομες συνέπειες για τον οφειλέτη και τους πιστωτές

Με την επίτευξη σύμβασης αναδιάρθρωσης δεν επιτρέπεται σε καταλαμβανόμενο πιστωτή, η επίσπευση αναγκαστικής εκτέλεσης και αναστέλλονται αυτοδικαίως τα μέτρα, εκκρεμή ή μη, ατομικής και συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του οφειλέτη για την ικανοποίηση απαιτήσεως που εντάχθηκε στη ρύθμιση και τηρούνται οι όροι αποπληρωμής.

Αναστέλλεται επίσης τυχόν διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης (π.χ. πλειστηριασμός) που είναι σε εξέλιξη για απαίτηση που ρυθμίστηκε.

Επιπλέον, σε σχέση με το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης:

- χορηγείται αποδεικτικό φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας,
- αναστέλλεται η ποινική δίωξη για το αδίκημα μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο και τρίτους και ασφαλιστικών εισφορών
- επέρχεται η αυτοδίκαιη κατάργηση προηγούμενων ρυθμίσεων για τις οφειλές που υπάγονται στη σύμβαση αναδιάρθρωσης και
- αναστέλλεται η παραγραφή των ρυθμιζόμενων οφειλών καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της ρύθμισης.

Στον οφειλέτη παρέχεται επίσης η δυνατότητα αδρανοποίησης των κατασχετηρίων σε τράπεζες ή τρίτους που είχε επιβάλει η φορολογική διοίκηση ή τα ασφαλιστικά ταμεία και απελευθερώνονται έτσι οι λογαριασμοί και τα τυχόν εισοδήματα του οφειλέτη ώστε να συνεχίσει την κανονική του οικονομική ζωή χωρίς περικοπές εισοδημάτων.

Η μεγάλη διαφορά ανάμεσα στον παλιό και τον νέο εξωδικαστικό έγκειται στους γρήγορους χρόνους ολοκλήρωσης μιας αίτησης με τον νέο, με συνέπεια την σχετικά άμεση απελευθέρωση του από τις προηγούμενες κατασχέσεις λογαριασμών του, δίνοντας του πολύ άμεσα την ευκαιρία να ανακάμψει και να συνεχίσει την επαγγελματική του δραστηριότητα και την καθημερινότητά του γνωρίζοντας τι θα πληρώνει και σε ποιον πιστωτή του.

Όσον αφορά τους χρηματοδοτικούς φορείς, ο οφειλέτης θεωρείται πλέον αξιόχρεος και έχει τη δυνατότητα να ζητήσει κεφάλαιο κίνησης και άλλες οικονομικές παροχές από τις τράπεζες.

Κεφάλαιο 27: Τα προβλήματα του νόμου

Τα προβλήματα που ανέδειξε η πρώτη εφαρμογή του εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών μέσω του νόμου 4469/2017, αποτέλεσαν εξαιρετικά χρήσιμες πληροφορίες για τον νέο εξωδικαστικό του ν.4738/2020.

Μέσω όλων των διαλειτουργικότητων (web-services) για την αυτόματη, ορθή και γρήγορη άντληση των οφειλών από τους χρηματοδοτικούς φορείς, το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης επιταχύνθηκε ο χρόνος ολοκλήρωσης μιας αίτησης, η οποία απεικόνισε τις σωστές οφειλές και τις ορθές εξασφαλίσεις των πιστωτών. Λάθη και προβλήματα που σχετίζονταν με τα πληροφοριακά συστήματα, επιλύθηκαν σχεδόν άμεσα με τη συνεργασία των φορέων.

Η ένταξη των οφειλών από κληρονομική διαδοχή, διαδικασία σχετικά πολύπλοκη για τα πληροφοριακά συστήματα, αποτελεί ακόμη ένα πρόβλημα εφαρμογής του νόμου.

Τα περισσότερα δημοσιεύματα για τα προβλήματα του νέου εξωδικαστικού αφορούν τη δυσκολία στην επικοινωνία και την ανταπόκριση από τους servicers/funds που έχουν αναλάβει τη διαχείριση των κόκκινων δανείων των τραπεζών.

Τέλος, η καθυστέρηση της πλατφόρμας για τη βεβαίωση ευάλωτου⁶⁸ οφειλέτη, η οποία δίνει προτεραιότητα στη ρύθμιση και υποχρεωτικότητα στους χρηματοδοτικούς φορείς για χορήγηση ρύθμισης εξωδικαστικού, δημιούργησε στους ευάλωτους μια σχετική ανασφάλεια μέχρι να ολοκληρωθεί πρόσφατα (Ιανουάριος 2024) η διαδικασία.

---

⁶⁸ Βιβλίο Τρίτο, νόμου 4738/2020 (ΦΕΚ 207/Α/27.10.2020) «ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΡΗΤΡΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ – ΕΥΑΛΩΤΟΙ ΟΦΕΙΛΕΤΕΣ»

Κεφάλαιο 28: Τα στατιστικά του νόμου

Σύμφωνα με το επίσημο δελτίου τύπου⁶⁹ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, στον ιστότοπο του οποίου αναρτάται μηνιαία Έκθεση Προόδου⁷⁰ Εξωδικαστικού Μηχανισμού της Γενικής Γραμματείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους, τον Φεβρουάριο 2024 σημειώθηκε «ιστορικό υψηλό στην εκκίνηση αιτήσεων (7357) και στις υποβολές (2830)».

Συγκριτικά, όλες οι αιτήσεις στον εξωδικαστικό του ν.4469/17 και για όλα τα έτη ισχύς του, είναι ίσες με τις αιτήσεις μόνο για τον μήνα Φεβρουάριο του 2024, αποδεικνύοντας την ελκυστικότητα της νέας πλατφόρμας και την αποτελεσματικότητα της νέας ρύθμισης.

Οι συνολικές αιτήσεις ρύθμισης έως και τον Φεβρουάριο του 2024 ανέρχονται σε περίπου 57.000 και περιλαμβάνουν περίπου 28 δις ευρώ οφειλές προς όλους τους πιστωτές. Τα 28 αυτά δις ευρώ οφείλονται κατά 58,23% από φυσικά πρόσωπα-επιτηδευματίες, κατά 23,84% από νομικά πρόσωπα-επιχειρήσεις και τέλος κατά 17,94% από φυσικά πρόσωπα χωρίς επαγγελματική δραστηριότητα.

Όσον αφορά τις διαγραφές κεφαλαίου, προσαυξήσεων και προστίμων από τις επιτευχθείσες ρυθμίσεις:

- ⊗ ποσοστό 16,93% αφορά τις οφειλές προς Δημόσιο & ΦΚΑ και
- ⊗ ποσοστό 27,5% αφορά τις οφειλές προς τους Χρηματοδοτικούς Φορείς

Ένα πολύ μεγάλο ποσοστό της τάξης του 45% των ρυθμίσεων προς τους Χρηματοδοτικούς Φορείς έλαβε διαγραφές άνω του 30%, με το συνολικό ποσό διαγραφής να ανέρχεται σε 1,52 δις ευρώ.

Οι οφειλέτες που υποβάλλουν νέες αιτήσεις αυξάνονται κάθε μήνα: από 2.330 τον Σεπτέμβριο του 2023, σε 3.460 τον Δεκέμβριο του 2023 και στους 7.357 τον Φεβρουάριο του 2024.

Η ρύθμιση του εξωδικαστικού του νόμου 4738/2020 είναι σήμερα ακόμη σε ισχύ και σύμφωνα με τις προβλέψεις του νόμου θα αποτελέσει μια πάγια και διαρκή δυνατότητα προς τους οφειλέτες.

---

⁶⁹ <https://minfin.gov.gr/yperdiplasiastikan-oi-aitiseis-ston-neo-exodikastiko-michanismo/> (τελευταία πρόσβαση 10.3.24 6:47 μμ)

⁷⁰ https://minfin.gov.gr/wp-content/uploads/2024/03/08.03.2024_%CE%95%CE%9E%CE%A9%CE%94%CE%99%CE%9A%CE%91%CE%A3%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A3-Feb-24_gr.pdf (τελευταία πρόσβαση 10.3.24 6:50μμ)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αδάμπαρ, Β.**, 2018. *Το αδίκημα της μη καταβολής χρεών προς το δημόσιο και τρίτους*. Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα
- Αλτιπαρμάκης, Χ.**, 2014. *Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας Ν 4174/2013*, Αθήνα: Αρναούτη.
- Αναστόπουλος, Ι. και Φορτσάκης, Θ.**, 2003. *Φορολογικό δίκαιο*. 2η έκδοση, Αθήνα – Κομοτηνή: Αντ.Σάκκουλα.
- Βενιέρης, Ι. και Κατσάς, Θ.**, 2016. *Εφαρμογή του Ν 3869/2010 για τα υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα*. 3^η έκδοση. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Γαλανοπούλου-Μητροπούλου, Α.**, 2011. *Υπερχρεωμένα νοικοκυριά – Νομική αντιμετώπιση*. Β' Έκδοση. Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.
- Γεροντίδης, Ι. και Πανίτσας, Γ.**, 2017. *Ο εξωδικαστικός μηχανισμός του ν.4469/2017*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Κόντος-Μάναλης, Α.**, 2002. *Ελληνικό Φορολογικό Δίκαιο, τόμος Ι*. Αθήνα: Π.Σάκκουλας.
- Κοτσίρης, Α. και Χατζηνικολάου-Αγγελίδου, Ρ.**, 1998. *Το δίκαιο εξυγίανσης και εκκαθάρισης προβληματικών επιχειρήσεων*. Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.
- Κρητικός, Α.**, 2016. *Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων με βάση του Ν 3869/2010 όπως ισχύει μετά τις επελθούσες νομοθετικές μεταβολές*. 4^η έκδοση. Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.
- Κρητικός, Α.**, 2018. *Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων με βάση του Ν 3869/2010 όπως ισχύει μετά τις επελθούσες νομοθετικές μεταβολές*. Συμπλήρωμα στην 4η έκδοση. Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.
- Κρητικός, Α.**, 2018. *Εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών επιχειρήσεων και άλλες διατάξεις (Ν. 4469/2017)*. Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα
- Μιχαλόπουλος, Γ.**, 2018. *Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης και εξωπτωχευτικές διαδικασίες, 27ο Πανελλήνιο Συνέδριο Εμπορικού Δικαίου, Οι πρόσφατες εξελίξεις του Πτωχευτικού Δικαίου..* Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Μιχαλόπουλος, Γ.**, 2013. *Οι προπτωχευτικές διαδικασίες αφερεγγυότητας του Πτωχευτικού Κώδικα, Από την συνδιαλλαγή επιστροφή στην εξυγίανση*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Μπάρμπας, Ν. και Φινοκαλιώτης, Κ.**, 2011. *Δημόσια οικονομικά – Φόροι, δημόσια δάνεια, δημόσιες δαπάνες*. Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.

- Μούργελας, Ι.**, 2018. *Ο εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης επιχειρηματικών οφειλών – Ν 4469/2017, 27ο Πανελλήνιο Συνέδριο Εμπορικού Δικαίου, Οι πρόσφατες εξελίξεις του Πτωχευτικού Δικαίου*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Ορφανίδου, Μ.**, 2018. *Ειδικά ζητήματα του εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών του Ν 4469/2017, 27ο Πανελλήνιο Συνέδριο Εμπορικού Δικαίου, Οι πρόσφατες εξελίξεις του Πτωχευτικού Δικαίου*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Περάκης, Ε.**, 2012. *Πτωχευτικό Δίκαιο*. 2η έκδοση. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη,
- Περάκης, Ε.**, 2018. *Οι μεταλλάξεις του Πτωχευτικού Δικαίου (Πτωχευτικό δίκαιο χωρίς πτώση;) 27ο Πανελλήνιο Συνέδριο Εμπορικού Δικαίου, Οι πρόσφατες εξελίξεις του Πτωχευτικού Δικαίου*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Πέρρου, Κ.**, 2016. *Πόσο κοστίζει η παρανομία; Ένωση Ελλήνων Νομικών, 2η Διημερίδα «Επίκαιρα Ζητήματα Φορολογικού Δικαίου»*. Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.
- Ρόκας, Α.**, 2014. *Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων*. 2η έκδοση. Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.
- Σπηλιόπουλος, Ο.**, 2021. *Βασικά Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου*. Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.
- Σπυριδάκης, Ι. και Γεωργιακάκη, Ε.**, 2016. *Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων*. 4η έκδοση. Αθήνα: Αντ.Σάκκουλα.
- Στεργίου, Α**, 2022. *Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλισης*. Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.
- Τζαννίνη Ε.**, 2016. *Το ειδικότερο ζήτημα των οφειλών προς το Δημόσιο, Υπερχρεωμένοι οφειλέτες: από τις οφειλές προς τις τράπεζες στις οφειλές προς το Δημόσιο – Από το ν 3869/2010 στο ν 4346/2015*. Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.
- Φλωράτος, Χ.**, 2005. *Η ελληνική δημόσια διοίκηση. Αδυναμίες – Μέτρα εξυγίανσης*. Αθήνα: Αρσενίδη.
- Χαρχαλάκη, Ι.**, 2019. *Οι πολιτειακές επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Χριστοπούλου, Χ.**, 2016. *Η διαδικασία εξυγίανσης ως διαχρονικός θεσμός του ελληνικού δικαίου – Δίκαιο Εξυγίανσης και Οικονομική Κρίση*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Ψαρουδάκης, Γ., Ρόκας, Α. και Κουλουριάνος, Θ.**, 2018. *Εξωδικαστικός μηχανισμός ρύθμισης οφειλών επιχειρήσεων (ν.4469/2017) ερμηνεία κατ' άρθρον*. Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.

Ψυχομάνης, Σ., 2010. *Τραπεζικό δίκαιο II: Δίκαιο τραπεζικών συμβάσεων. - Προστασία πελάτη-καταναλωτή - Καταθέσεις - Άλλα επιστρεπτέα κεφάλαια - Δάνεια - Λοιπές (άμεσες) πιστώσεις - Πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων.* Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.

Ψυχομάνης, Σ., 2016. *Πτωχευτικό δίκαιο και δίκαιο ρύθμισης οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων.* Στ' έκδοση. Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.

Ψυχομάνης, Σ., 2020. *Η επαπειλούμενη αδυναμία πληρωμών ως προϋπόθεση κήρυξης της πτώχευσης.* Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.

Ψυχομάνης, Σ., 2022. *Πτωχευτικό Δίκαιο Με βάση το ν. 4738/2020, ως Πτωχευτικό Κώδικα, και τους τροποποιητικούς νόμους 4764/2020 και 4818/2021.* Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.

ΠΗΓΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων <https://www.aade.gr>

Βουλή των Ελλήνων <https://www.hellenicparliament.gr>

Γεν.Γραμ.Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους: <http://www.keyd.gov.gr>

Δικαίου της ΕΕ Eur-Lex <https://eur-lex.europa.eu/>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή <https://ec.europa.eu/commission>

Εθνικό Τυπογραφείο <http://www.et.gr/>

Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης <https://www.efka.gov.gr>

Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς <http://www.hcmc.gr>

Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα www.kallipos.gr

Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE) <http://iobe.gr>

Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ) <https://www.kepe.gr>

Τράπεζα νομικών πληροφοριών ΝΟΜΟΤΕΛΕΙΑ <http://www.nomotelia.gr>

Τράπεζα νομικών πληροφοριών Ισοκράτης, <http://www.dsanet.gr>

Τράπεζα της Ελλάδος <https://www.bankofgreece.gr>

Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας Οικονομικών της Ελλάδας <https://minfin.gr>